

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

OVERAL HETZELFDE RECHT ?

Voordracht gehouden door Prof. R. DEKKERS,

op 24 Februari 1954 voor het Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel.

1. — Hoe durf ik zo'n onderwerp behandelen? Is het niet overduidelijk, dat het recht van land tot land verschilt? « Vérité en deça des Pyrénées, erreur au-delà » ?

En toch... Het ligt maar aan de manier, waarop men de vraag stelt. Als men de bestaande wetgevingen zo naast elkaar legt, dan ja, dan ziet men dat de termijnen van verjaring, de voor de meerderjarigheid vereiste ouderdom, de vereffening der nalatenschappen, het minimum aantal stichters van een naamloze vennootschap of van een vereniging zonder winstbejag, van land tot land verschillen.

Maar met zo'n vaststelling blijft men ten slotte aan de oppervlakte, en verliest men uit het oog, dat al deze wetgevingen toch dezelfde instellingen kennen : de verjaring, de meerderjarigheid, het individuele erfrech, de naamloze vennootschap, de vereniging zonder winstbejag? Het verschil ligt alleen in de technische regeling; en dat is toch maar, vanuit het standpunt van de beschaving, en van de evolutie der mensheid, bijzaak?

Als we integendeel van dit laatste standpunt uitgaan, hoe verandert dan onze beoordeling ! *Zo ruim mogelijk zien* : ziedaar wat ik U vanavond zou willen voorstellen.

2. — Het recht heeft voor doel, menselijke samenlevingen te ordenen. En die ordening berust op een keus : keus der doeleinden, keus der middelen.

Op 't eerste zicht schijnt die keus volkomen vrij. In werkelijkheid is zij beperkt, — althans wat het privaatrecht betreft, het enige, wat ik hier behandel.

De keus is beperkt, eerst en vooral door de omstandigheden, voor dewelke de mens zich geplaatst ziet. Onze aardbol is eigenlijk niet buitengewoon groot, en de bodemgesteldheid, het klimaat, de plantengroei, de middelen van bestaan, veranderen niet in het oneindige.

Anderzijds zijn ook de menselijke reacties beperkt. De menselijke karakters zijn overal en altijd met zeer bekende kleuren geschilderd; en al overweegt hier en daar de ene of andere kleur, toch heeft nog niemand van een mens horen spreken, die enig in zijn soort

zou zijn. Of met andere woorden : de mens verandert niet.

Hij is overal en altijd duidelijk herkenbaar. Zou het anders zijn, dan zouden we aan de wereldgeschiedenis geen woord begrijpen.

3. — De beperktheid nu van de omstandigheden enerzijds, van de menselijke reacties anderzijds, brengt mede, dat de keus der juristen, bij het ordenen van een samenleving, eveneens beperkt blijft. De jurist is immers zelf een mens; en hij moet rekenschap houden met de omstandigheden.

Zodoende is het privaatrecht lang geen willekeurige schepping. Integendeel, — om het op een pedante manier uit te drukken : het privaatrecht is niets anders dan een *functie* van enkele *veranderlijke grootheden*. Onder die veranderlijke grootheden noem ik hoofdzakelijk : de natuurlijke omgeving, de midelen van bestaan, de overheersende karaktertrekken van het volk (laten we dit « de geest van het volk » noemen), en de politieke groei.

Feitelijk is het niet zozeer het recht, dat van land tot land verschilt, maar veeleer de factoren, die het recht bepalen. Tussen die factoren en het recht ligt er in werkelijkheid een haast mathematisch verband.

4. — Zodanig, dat het geen zin heeft, het privaatrecht te bestuderen, zonder eerst naar de betekenis te informeren van de factoren, die een recht nu eenmaal bepalen. En dan stelt men bij eindeloze herhaling vast, dat bepaalde factoren een bepaald soort privaatrecht medebrengen; dat bijgevolg, waar die factoren tot eenzelfde stadium zijn geraakt, als elders, het privaatrecht ook nagenoeg hetzelfde wordt, als elders.

Het privaatrecht is wel een keus, maar binnen enge grenzen.

Laten we dus in de rechtsgeschiedenis enkele van de factoren bestuderen, welke het privaatrecht die grenzen opleggen; en ons de vraag stellen, in hoever het recht er van afhangt. Ik noemde die factoren reeds :

de omgeving,
de middelen van bestaan,
de geest van het volk,
de politieke groei.

A. De omgeving.

5. — De geschiedenis, zei von Jhering, is niets anders dan levende aardrijkskunde. Hetzelfde mogen we ook van het recht zeggen; temeer, daar het recht een logisch redeneren inhoudt, dat de geschiedenis eigenlijk ontbreekt. Het recht leest men uit de bodem.

Het oude *Babylon* lag in een reusachtige vlakke, het tweestromenland. Open zowel voor handel als voor veroveringen. Zo vertoont zijn recht tegelijkertijd individualistische en feodale trekken: individualisme voor de handelaars, die het verbintenissenrecht 2000 jaar vóór Christus tot grote bloei hadden gebracht; feodaliteit voor de grote dienaren van de koning, die het veroverde land in leen hadden ontvangen.

Egypte, integendeel, was een gesloten land: het mirakel van de Nijl midden door de woestijn. Dit mirakuleuze stemde de Egyptenaren tot inkeer, tot zedenleer, tot godsdienst. Maar het gesloten karakter verwijderde de handel, zodat er haast geen sprake was van verbintenissenrecht.

Door bergen en kust ingesloten waren de *Pheni-ciërs* en de *Grieken* voorbestemd om zeehandel te drijven, kleine steden en colonies te stichten, en daarmee de grondslag te leggen voor het internationale privaatrecht.

Een te streng klimaat, integendeel, en de onvruchtbaarheid van de bodem, beletten de *Eskimo's* en de *Bedoeïenen* om staten te vormen, en hun recht verder te ontwikkelen dan louter familierecht.

En terwijl ik het over het klimaat heb: in *Mohammedaanse* landen mag een meisje reeds van haar 10de jaar af in het huwelijk treden, en wordt de polygamie nog steeds toegelaten. Verder wordt in Zuidelijke landen de arbeid veelal als een last beschouwd, en is dan ook de *slavernij* in die landen veel later verdwenen dan in de Noordelijke. Ja, nog geen eeuw geleden was het voortbestaan van de slavernij, in de Zuidelijke Staten van Noord-Amerika, aanleiding tot de secessieoorlog met de Noordelijke.

B. De middelen van bestaan

6. — Volkeren, die alleen van *jacht* en *visvangst* leven (zoals Roodhuiden en Bosjesmannen), zijn meestal arm, en blijven arm. Ze stapelen immers niets op. Ze hebben dus geen behoefte aan eigendomsrecht. Hoogstens behouden ze zich een bepaald jachtterrein voor; maar dat kunnen we amper «sovereiniteit» noemen.

7. — Wanneer de mens de dieren niet meer doodt, doch temt en teelt, maakt de beschaving al een reuze-stap vooruit. Want *veeteelt* brengt opstapeling mede, en rijkdom in vee legt de grondslag voor de macht der familie. «Ik ben dienaar van Abraham. De Heer heeft mijn meester gezegend met talrijke schapen, ossen, ezels en kamelen». De Arabieren en de oude Ariërs in Indië gaan prat op hun rijkdom aan kroost en vee, net zoals de Hebreeuwen.

Ook de vrouw wordt met het vee gelijkgesteld. Ze wordt met het zware werk belast; ze moet elk jaar een jong baren: dat jong behoort van rechtswege (bij *accessio*) aan de eigenaar van de vrouw. Deze maakt deel uit van de nalatenschap van haar meester; onder levenden wordt ze verkregen door roof of ruil, — ruil dan tegen dieren: 60 ossen bij de Osseten (Caucasus); 30 kamelen, 50 paarden en 400

schapen bij de rijksten onder de Mongolen, 10 paarden, 10 koeien en 15 schapen bij de armeren.

Maar wanneer de grond uitgegraasd is, moet er verse grond voor het vee gevonden worden: herder-volkeren zijn ook meestal zwervende volkeren. De geschiedenis der Mongolen, der Hindoes, der Joden, der Germanen, der Slaviërs, der Hunnen, der Bantoes, draagt van die zwerftochten de duidelijkste sporen. Hun recht ook: onroerende eigendommen kennen ze oorspronkelijk niet; indien ze huizen bouwen, zijn het nog maar geraamten uit hout of riet, die gemakkelijk afgebroken worden, en daarom met roerende goederen gelijk staan. En zelfs wanneer die zwervers zich later zullen nederzetten, dan zal hun rechtbank nog geen vaste plaats innemen, maar slechts een heilige plek uitmaken (*mallus* der Franken, *thing* der Scandinaviërs, misschien het oude *jus* der Romeinen), die telkens door de priesters moet worden uitgekozen en ingewijd, zoals in de tijd der vroegere volksverhuizingen.

8. — Aan Osiris, god van de plantengroei, schreven de oude Egyptenaren niet alleen de *landbouw* toe, maar ook het huwelijk, de zedenleer en de wetten. En inderdaad: de overgang van het zwervend herders-leven naar de vaste nederzetting betekent misschien de grootste omwenteling in de geschiedenis der mensheid.

De landbouwer stapelt de vruchten der aarde op. Hij hecht aan de grond, die deze vruchten voortbrengt. Hij gaat die grond verzorgen, verbeteren. En al wie de grond verbetert, wil de meerwaarde behouden, die zijn werk is. Uit het begrip meerwaarde komt de onroerende eigendom te voorschijn.

Familie-eigendom, trouwens, en nog geen individuele. Want er is wel een hele familie nodig om de grond te bezetten, af te bakenen, te behouden, te verdedigen. Trouwens, de familie bergt haar doden in de grond, en de verering der voorvaders sterkt de familie tot een geestelijke eenheid. Vandaar komt de onvervreemdbaarheid van de grond, alsook de vastheid van het huwelijk.

9. — Naburige families bundelen hun krachten samen tegen gemeenschappelijke vijanden. Ze bouwen schuilplaatsen voor mensen en dieren, met het oog op vijandelijke invallen: zo ontstonden Athene en Rome, als lege omheiningen, terwijl de grote families in de omtrek (op de heuvels) bleven voortleven.

Met die omheiningen ontstaan de markten en de rechtbanken. Op gestelde dagen komen de mensen samen; er wordt geruild; er wordt ook gedebatteerd, juist daar waar de meeste mensen samenkomen: voor de poorten van de stad (in Israël), op de markt (te Rome), voor de deuren van de tempel (in Chaldea), of van het Koninklijk paleis (te Babylon, te Ninive, bij de Hittieten).

10. — De ruiltechniek wordt verbeterd. Eerst gold vee (*pecus*, vandaar *pecunia*), later graan (nog te Babylon), als vaste munt. Daarnaast komt dan het edele metaal: goud en zilver (bij de Chaldeërs en de Joden), lood (bij de Assyriërs), brons (bij de Romeinen). Maar dit metaal is nog niet van staatswege in omloop gebracht, onder standaard-vormen en -waarden gerangschikt. Het is nog lange tijd privaat metaal, dat bij elke koop eerst gewogen en getoetst moet worden, vandaar die weegschaaldrager (*libripens*) der Romeinen; vandaar dat Abraham het geld woog dat hij aan Ephron betaalde, voor de spelonk waarin hij Sarah wou begraven.

11. — Landbouw is onroerend; *handel*, integendeel, is roerend. Handel berust op koop en verkoop, meestal met verplaatsing van de koopwaar tussen beide in. Dit alles veronderstelt een opeenhoping van roerende goederen, en het recht om daar vrij over te beschikken, met andere woorden: individuele eigendom.

De vermenigvuldiging der kooptransacties ontwikkelt een nieuw soort recht: het verbintenissenrecht. En die verbintenissen brengen bewijsmoeilijkheden mee; vandaar een nieuw soort bewijsmiddel: het geschreven bewijs, in plaats van het gesproken formalisme, vóór een groot aantal getuigen.

12. — Maar bovenal: de handel schept steden. En of ze nu in Mesopotamië, in Phenicië, in Griekenland, in Noord-Italië of in de Nederlanden ontstaan, telkens herhaalt zich nagenoeg hetzelfde verschijnsel: de stad krijgt een eigen recht, een recht dat scherp afsteekt tegen dit van het platteland, maar dat tegelijkertijd scherp gaat gelijken op het recht van andere steden, zelfs uit andere landen.

Want wat vindt men meestal in het stadsrecht?

- Eigen rechtbanken, — schepenenrechtbanken, in tegenstelling tot feodale of familiale;
- grotere gelijkheid onder de standen;
- gelijkheid onder broeders en zusters, vooral ten aanzien van het erfrecht;
- vervreemdbaarheid van alle goederen, ook de onroerende;
- geen onderscheid meer tussen familiale goederen en aanwinsten;
- ontvoogding der vrouw, zowel ten opzichte van haar vader als ten opzichte van haar echtgenoot;
- ambtelijke in plaats van familiale voogdij;
- gemeenschap van goederen onder man en vrouw (terwijl het leenstelsel, of de grote grondeigendom, op scheiding van goederen aansturen);
- vereenvoudiging der pleegvormen;
- het testament.

— De Duitsers vatten dit alles samen onder het spreekwoord: « Stadtluft macht frei ».

13. — Maar de handel op zijn beurt kan nog een hogere vlucht nemen.

Bij weinig ontwikkelde volkeren blijft hij nog beperkt, zowel in de ruimte (onder naburen alleen) als in de tijd (slechts onmiddellijke ruil van goederen).

Alles verandert, integendeel, wanneer de handel zich uitbreidt, ook tot vreemdelingen, en op grote afstand. Daarmee wordt immers een kwestie van vertrouwen opgeworpen (vertrouwen in vreemdelingen, vrouwen in niet onmiddellijk uitgevoerde verbintenissen), dat naar het latijn *credere* (geloven) « crediet » wordt genoemd.

Welke zal de juridische weerslag zijn van het crediet?

Het Romeinse begrip *bona fides*, als criterium voor de fatsoenlijke uitvoering van contracten;

het begrip *bona fides* als minimum-eis voor het eerlijk verkrijgen van eigendom;

de vermenigvuldiging en vooral de versoepeling der zakelijke zekerheden (vooral der hypotheek, zakelijke zekerheid bij loutere bestemming, en zonder verplaatsing van de zaak);

de geschreven publiciteit;

de mogelijkheid om onder afwezigheid te contracteren (met vertegenwoordiging);

de consensuele contracten;

het order-briefje;

het briefje aan toonder. Enz...

En aangezien alle volkeren er belang bij hebben, aan dit spel mee te doen, leggen ze zich alle bij die regels

neer. Vandaar, dat commerciële wetten en gebruiken steeds een neiging naar uniformiteit vertonen. Zo gebeurde het reeds in het oude Mesopotamië, 2000 jaar vóór Christus; zo gebeurde het weer in het oude Rome, met zijn onsterfelijk *jus gentium*; zo gebeurde het in de Middeleeuwen met het zeerecht (van Barcelona naar Oléron, van Damme naar Visby); zo gebeurt het vooral onder onze ogen, met de versmelting van de latijnse en de angelsaksische begrippen van handelsrecht.

C. De geest van het volk.

14. — Alle ethnologen wijzen er op, dat primitieve volkeren *godsdienschtig* denken. Ik bedoel daarmee: het lijkt wel, alsof deze geheimzinnige wereld ze met angst vervulde, en dat het leven hun haast ondraaglijk zou geweest zijn, ware het niet, dat ze in de waan verkeerden, dat ze met de geheimzinnige krachten in contact konden komen (totemisme, animisme).

Maar bij sommige volkeren was het recht dieper dan bij andere van die geest doordrongen — al kreeg die geest dan een veel edeler vorm. De Joden, de Hindoes, de Perziërs, de Muzelmannen, de Ieren, de Egyptenaren, maakten haast geen onderscheid tussen recht en godsdiens.

Zo krijgt hun recht, net zoals hun godsdiens, het karakter van een onveranderlijke openbaring.

Zo krijgen de priesters vanzelf belangrijke voorrechten: onvervreemdbaarheid van hun goederen (zoals bij de Levieten); onschendbaarheid van hun persoon (volgens de wetten van Manoe mag de moord op een Brahmaan nooit met wergeld afgekocht worden, mag een leerling zijn Brahmaans leermeester nooit voor het gerecht dagen). In een godsdiensrecht worden fouten steeds behandeld als onreinheden, waarvoor met allerlei offers geboet moet worden.

Zo is een godsdiensrecht ook doorgaans formalistisch: het blijft immers een onderdeel van de eredienst.

15. — Bij andere volkeren overheerst een *militaire* geest, doordat ze voortdurend in gewapend geweld verkeren.

Hun recht bekommert zich dan over de belangen der vermisten (hierin staat de Code Napoléon op hetzelfde standpunt als het oeroude wetboek van Hamoerabi). Het bevordert de terugkoop van krijgsgevangenen (Babylon, Athene), het bevordert met allerlei middelen de nataliteit (Rome).

Te Rome genoten militairen belangrijke voorrechten: ze worden niet geacht het recht te kennen; ze ontsnappen aan het waarnemen van voogdijen of aan de berechting van processen; ze mochten niet tot circusgevechten veroordeeld worden.

Een militair volk reageert scherp tegen alle vormen van smaad en belediging; en bedrog wordt er zwaarder bestraft dan geweld.

16. — De grote dienst, welke de *democratische* geest aan de mensheid heeft bewezen, is de rationalisering van het recht. Te Athene b.v. is er geen sprake meer van veropenbaring, noch van koninklijke wetten bij Gods genade, maar wel van langdurig overwogen en steeds verbeterde beslissingen van de volksvergadering.

Soms gaat die geest echter zó ver, dat rechtsgeleerden wantrouwd worden, uit vrees voor orakels in de stad. Vandaar ook het ostracisme.

Anderzijds maken volksjury's het al te knappe redenaars gemakkelijk, de wetten te verdraaien en te omzeilen, hetgeen natuurlijk de eerbied voor het recht niet ten goede komt.

17. — De *aristocratische* geest reageert natuurlijk juist andersom. Wat één rechtsgeleerde doceerde, woog in Indië, te Rome, in Engeland, veel zwaarder dan het gehuil van de menigte.

Bij dergelijke volkeren merkt men dan ook een scherp onderscheid tussen edel en onedel werk (*Operae liberales, operae serviles*); acht men de handel voor de opperste stand geen waardige bezigheid (*senatoribus omnis quaestus indecorus*); krijgt onroerende eigendom een aparte positie, zoniet in het erfrecht, dan toch in het huwelijksgoederenrecht (dotaal stelsel, scheiding van goederen).

18. — *Handelaren* gaan van het principe uit, dat al wat iets waard is, in geld kan worden omgezet. Van daar de tarifiering van allerlei goederen, diensten, straffen. Met geld kan alles verkregen worden, beweren ze, zelfs de goddelijke tussenkomst, zelfs het vergoeden van pijn en smart (zoals bij ons, de zogenaamde «morele schade»).

Omgekeerd gaan een handelaar nu eenmaal alle kosteloze diensten te buiten. Bewaargeving en lastgeving, contracten *ex amicitia* onder de Romeinse aristocratie, worden onder een handeldrijvende bourgeoisie betaald. Een loon voor elk werk, meent deze. En daar is inderdaad iets voor te zeggen: zo heerst er ten minste een grotere maatschappelijke gelijkheid. Trouwens, het betaald werk brengt ook een zwaardere verantwoordelijkheid mede.

19. — Natuurlijk vinden ook de *zedes* hun weerslag in het recht.

Babylon strekte zich langs beide oevers van de Euphraat uit; de brug, die deze oevers met elkaar verbond, werd 's nachts afgesloten, om het risico voor diefstal, van de ene naar de andere oever, te verminderen. Uit die maatregel, en uit de zware straffen wegens diefstal (net zoals te Rome), kunnen we uitmaken, dat die oude Babyloniërs (net zoals de Romeinen) dieven waren.

Anderzijds spelen de seksuele misdrijven bij de Romeinen, de Slaviërs, de Germanen, geen rol van betekenis, vergeleken met de details die de Bijbel ons dienaangaande verstrekt; bij de Hebreëuwen stond op seksueel wangedrag de doodstraf. Wel een bewijs, dat zoiets bij hen (zoals bij alle Oosterlijke volkeren) vaak voorkwam.

D. De politieke groei.

20. — De politiek, in de enge zin van het woord, heeft met het privaatrecht gelukkig weinig te maken. Denk u maar aan de Code Napoléon: steunend op het omvangrijk werk van Pothier († 1772), voorbereid onder de Franse omwenteling, tot stand gekomen onder het Keizerrijk (1804), bleef het van toepassing onder de meest uiteenlopende vormen van Koninkrijk en van Republiek. Een herziene en verbeterde uitgave verscheen in... 1942, in Italië, onder het fascisme.

Wanneer ik dus van «politieke» groei spreek, dan bedoel ik daarmee iets anders dan de politiek en wel: de staatkundige ontwikkeling, de ontwikkeling van de *polis*, in de Griekse zin van het woord.

De staatkundige ontwikkeling nu bepaalt, bij tegenstelling, die van het privaat recht. Immers, de staatkundige ontwikkeling groeit vrij traag. Bij de meeste volkeren duurt het eeuwen, voordat ze het begrip «Staat» beseffen. Intussen bestaan echter die volkeren en ondervinden ze reeds de behoeften, waar de Staat tegenwoordig voor zorgt: behoefte aan vrede, aan veiligheid, aan rechtszekerheid. Hoe moeten die

behoeften dan bevredigd worden, zolang er nog geen Staat voor waakt?

Door het privaatrecht. Wat het staatsrecht nog niet doet, moet het privaatrecht doen.

Ziedaar wellicht een der belangrijkste wetten der rechtsgeschiedenis. Daarom zal ik er iets langer bij stilstaan.

21. — Bij de Hebreëuwen, bij de Germanen, bij de Muzelmannen, bij de Hittieten, bij de Slaviërs, bij de Bantoes, vinden we b.v. de volgende regeling:

Er ligt een lijk op een akker, en uit niets blijkt wie de moordenaar is. Wat gebeurt er dan? Dan wordt de afstand gemeten tussen dat lijk en de naburige dorpen. De inwoners van het naast gelegen dorp moeten instaan voor de moord; slechts dank zij een collectieve zuiveringseid kunnen ze aan de wraak of aan het wergeld ontsnappen.

Wat betekent die regeling? Dat de dorpelingen op elkaar moeten letten, en dat, bij gebrek aan *rijksmacht*, iedere inwoners tot *rijksmacht* moet dienen tegenover de anderen. Private politie derhalve.

22. — Of er is een zaak gestolen; men vindt ze nergens terug, doch iemand wordt verdacht ze te verhehlen. Wat wordt er dan door het oud-Romeinse, Atheense, Boheemse, Germaanse, Celtische, Mongoolse recht voorgeschreven? De bestolene moet dan maar zelf de taak van *onderzoekersrechter* vervullen. Hij zelf moet de huiszoeking verrichten; en om zeker te zijn, dat hij de zaak zelf niet bij de verdachte binnenbrengt, moet de eigenaar naakt aantreden, met een schaal in beide handen.

23. — Dat het primitieve strafrecht overal met het begrip wraaknemning begint, is overbekend. En wat schuilt er achter die wraak? De private *betuigeling* van de misdrijven, bij gebrek aan openbare.

24. — De oude Twaalf Tafelen-wet kent reeds zekere vorm van *dagvaarding*. Maar ze blijven nog diep doordrongen van privaatrechtelijke trekken. Zo moet de eiser er zelf voor zorgen, dat hij de verweerder vóór het gerecht krijgt. Was de verweerder weer-spannig, dan mocht de eiser geweld gebruiken, in bijzijn van getuigen. Was de verweerder ziek of kreupel, dan moest de eiser hem een paard ter beschikking stellen; echter geen kar, voegt de wet er bij.

De wet van de Salische Franken gaat van dezelfde principes uit. Zo ook het oud-Ierse recht, dat zich haast met niets anders bezig houdt dan met de eigenhandige pandname (*pignoris capio*, zeiden de Romeinen), waarmee de schuldeiser de schuldenaar tot praten of tot betalen dwong.

In Noorwegen was het private karakter van de dagvaarding nog duidelijker: daar verzocht de eiser de verweerder op een bepaalde dag thuis te blijven, om daar de eiser en zijn getuigen te ontvangen en de klacht te aanhoren.

25. — Wanneer de partijen eenmaal voor het gerecht zijn, hoe verloopt dan de oudste *rechtspleging*? Alweer privaatrechtelijk. De partijen zelf verwezenlijken hun recht. Ieder moet, onder toezicht van priesters of van magistraten, een zeer nauwkeurig omschreven rol spelen (*legis actio* der Romeinen), bepaalde gebaren verrichten (b.v. een symbolische strijd), geijkte woorden uitspreken, waaraan dan een magische kracht werd toegeschreven. In het oud-Vlaamse recht heette zo'n gerechtelijk gesprek: *tale* en *wedertale*.

In het Boheemse recht is de comédie zó ingewikkeld,

dat de partijen bijstand krijgen van één der leden van het Hof, die hun in de oren fluisteren moet (*ad aures sussurare*) wat ze te doen en te zeggen hebben. Zo ook de «voorspreker» (*furisprecho*) van het Germaanse recht, de «avant-parlier» van het Franse, de «raso-nador» van het Spaanse, de «taelman» van het Vlaamse, de «conteur» van het Anglo-Normandische.

26. — De *bewijsvoering* ook was privaatrechtelijk, want ze richtte zich niet zozeer tot de rechter als tot de partijen zelf. Want wat waren de zo bekende godsoordelen (zoals vuur- of waterproef, eed of tweegevecht)? Niets anders dan overeenkomsten over de bewijsvoering, over bepaalde handelingen waarmee de partijen elkaar probeerden te overblijffen, in de vaste overtuiging, dat de goden toch diegene zouden steunen die gelijk had.

27. — Maar ook wanneer het godsoordeel door een mensenoordeel wordt vervangen, ook dan blijft het *vonnis* tot het privaatrecht behoren. Want beter gezegd: het is geen vonnis, maar wel degelijk een oordeel (*sententia*), en meer niet; d.w.z. een mening van een derde, maar zonder de minste dwingende kracht. Deze kon alleen verkregen worden, indien de partijen voor de magistraat verschenen (*manus injectio* der Romeinen), of indien de magistraat op voorhand van de partijen de belofte afdwong, dat ze zich naar het oordeel van de rechter zouden gedragen.

28. — En als ze dat toch niet doen? Dan moet de schuldeiser er maar zelf voor zorgen, dat hij de schuldenaar tot betalen weet te bewegen, hetzij met overreding, hetzij (zoals bij de Ieren, de Perziërs, de Hindoes) met koppig vasten voor de deur van de schuldenaar, hetzij alweer met pandname, al was het ten koste van de familie of van het hele dorp van de schuldenaar. In de Ilias vertelt ons de oude Nestor van zo'n tocht, die hij zelf in zijn jeugd geleid had, voor de burcht Pylos tegen de burcht Elis: er werden 's nachts 50 kudde koeien meegenomen, 50 kudde schapen, 50 kudde zwijnen, 150 merries; 's anderendaags werd de vangst (of prijsname) aan de inwoners van Pylos verkondigd, en al wie een onbetaalde vordering bezat tegen een inwoner van Elis werd verzocht zich bekend te maken en zijn recht op de vangst ten uitvoer te leggen.

Kortom, de *dwanguitvoering* was al even privaatrechtelijk als de rest van het proces.

U ziet: wat het staatsrecht niet doet, moet het privaatrecht (met eigen middelen) doen.

BESLUIT

29. — Ze hebben we een vluchtige kijk genomen op enkele aspecten van het juridisch wereldgebeuren.

Overall en altijd merken we dezelfde soort reacties op dezelfde soort moeilijkheden. En hoe meer men zich in die studie verdiept, hoe vaster wortelt dan de overtuiging, dat men werkelijk mag spreken van uniformiteit in de evolutie van het privaatrecht; van betrekkelijke gelijkheid, in verband met enkele belangrijke factoren, zoals die welke ik hier behandeld heb: de omgeving, de middelen van bestaan, de geest van het volk, de politieke groei.

30. — Ook in onze hedendaagse beschaving is het zo. Ondanks alle oppervlakkige tegenstellingen, ja ondanks allerlei vormen van ophitsing, kan de jurist toch alleen maar vaststellen, dat de moderne wereld, wat het privaatrecht betreft, naar een soort eenmaking gaat, zoals nog nooit in de geschiedenis is bereikt. Bij alle beschaafde volkeren behandelt de wetgever dezelfde problemen. Nationale grenzen betekenen voor het moderne privaatrecht niets meer. Vergelijkend recht is de noodzakelijke aanvulling geworden van elke juridische opleiding. Ook buiten Europa verspreiden zich de begrippen wetboek en rechtspraak. In menig opzicht gaan al de moderne staten dezelfde weg op. Beperking van de juridische betekenis der familie, van de individuele eigendom, van de vrijheid van contracteren, groter gelijkheid onder de mensen, massa-arbeid, massa-productie... massadenken zijn tegenwoordig universele verschijnselen.

Hoe kan het anders? Vermits de huidige wereld eenzelfde materiële, culturele en (het dient er bij gevoegd) sportieve beschaving tegemoet gaat?

Onder de veranderlijke grootheden, die ik daarstraks behandelde, zijn er wellicht drie, die voor alle beschaafde volkeren dezelfde waarde krijgen, namelijk: de middelen van bestaan, de handelsgeest, de politieke groei.

De moderne jurist moet er nu de gevolgen uit afleiden. Zijn taak, zijn roeping, in deze tweede helft van de zo bewogen XXe eeuw, luidt: Zich niet meer blind staren op de verschillpunten in het privaatrecht der volkeren, maar zijn belangstelling richten op het gemeenschappelijke, wat de natuurlijke rede (om met de eeuwig jeugdige Gaius te spreken) het éne volk na het andere ingeeft.

31. — Vergeef u me, wanneer ik, als Romanist, deze voordracht met twee Latijnse woorden samenvat: we leven niet meer in een tijd van stadsrecht, *jus civile*, maar van wereldrecht, *jus gentium*.

Ik heb gezegd. (1)

(1) Het bewijsmateriaal voor de in deze voordracht aangehaalde voorbeelden vindt men in mijn werk: «*Le droit privé des peuples. Caractères, destinées, dominantes.*» (Brussel 1953), meer bepaald nrs 316 tot 343.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 13 Juli 1953.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Giroul.

Advocaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Wegenverkeer. — Kruising of inhaling van voertuigen op rails. — Betekenis van artt. 38/2° en 39 van het Algemeen Wegenverkeersreglement.

De artikelen 38/2° en 39 van het Algemeen Wegenverkeersreglement bedoelen gelijkaardige gevallen, die enkel van elkaar verschillen door het al dan niet bestaan van een vluchtheuvel; bij deze artikelen wordt geregeld het geval, dat het instappen of het uitstappen van de reizigers van het voertuig op rails aan de zijde van het verkeer geschiedt; wegens deze omstandigheid wordt aan de weggebruiker, die het voertuig op rails wil kruisen of inhalen, de verplichting opgelegd ten minste één meter van de vluchtheuvel verwijderd te blijven of, zo er geen vluchtheuvel is, een vrije ruimte van ten minste drie meter te laten tussen zijn voertuig of zijn dieren en het voertuig op rails.

Hieruit volgt dat, waar voormeld artikel bedoelt het rijden door de weggebruiker langs de kant, waar het instappen of het uitstappen van de reizigers geschiedt, het in aanmerking neemt het rijden door de weggebruiker op het ogenblik, dat de kruisings- of inhalingsmanoeuvre wordt verricht.

Artikel 39 voornoemd betreft alleen het stilhouden van de voertuigen op rails op een plaats, waar langs de kant van het instappen of het uitstappen van de reizigers een ruimte op de rijweg vrij blijft, waar de andere voertuigen rijden; deze bepaling heeft ten doel de veiligheid te verzekeren van de reizigers, die dit deel van de rijweg moeten oversteken.

De Procureur des Konings te Luik t/ Mathys J.

Gelet op het bestreden vonnis, de 10e Maart 1953 gewezen door de Correctionele Rechtbank te Luik, uitspraak doende in hoger beroep;

Overwegende dat de voorziening beperkt is tot de beslissing gewezen over de telastlegging D, welke betrekking heeft op de in artikel 39 van het Algemeen Wegenverkeersreglement omschreven overtreding;

Over het eerste midden : schending van de artikelen 97 van de Grondwet en 39 van het Algemeen Wegenverkeersreglement;

doordat het vonnis, na te hebben vastgesteld dat de verdachte dezelfde richting volgde als het voertuig op rails, verklaart enerzijds dat het instappen of het uitstappen van de reizigers geschiedt aan de rechterzijde van het voertuig op rails, en anderzijds dat de verdachte niet reed langs de kant, waar het instappen der reizigers geschiedt, wat een tegenstrijdigheid in de gronden uitmaakt;

Overwegende dat in de artikelen 38, 2°, en 39 van het Algemeen Verkeersreglement gelijkaardige gevallen zijn bedoeld, welke enkel van elkaar verschillen door het al dan niet bestaan van een vluchtheuvel; dat bij voormelde artikelen wordt geregeld het geval,

waarin het instappen of het uitstappen van de reizigers van het voertuig op rails aan de zijde van het verkeer geschiedt; wegens deze omstandigheid wordt aan de weggebruiker, die het voertuig op rails moet kruisen of voorsteken, de verplichting opgelegd ten minste één meter van de vluchtheuvel af te blijven of, indien er geen vluchtheuvel is, een vrije ruimte van drie meter te laten tussen zijn voertuig of zijn dieren en het voertuig op rails; dat hieruit volgt dat, waar voormeld artikel 39 het rijden bedoelt door de weggebruiker langs de kant waar het instappen of het uitstappen van de reizigers geschiedt, het in aanmerking neemt het rijden door de weggebruiker op het ogenblik, dat de voorziene kruising- of voorstekingsmanoeuvre plaats heeft;

Overwegende dat het bestreden vonnis, behalve de feiten waarop in het middel wordt gewezen, vaststelt dat de spoorlijn van het voertuig op rails, welke uiterst rechts op de rijweg is gelegen, langsheen het trottoir loopt en dat het instappen of het uitstappen der reizigers op deze plaats rechtstreeks op het trottoir geschiedt;

Dat in deze omstandigheden het bestreden vonnis, zonder zich tegen te spreken, heeft kunnen vaststellen dat de verdachte dezelfde richting volgde als het voertuig op rails en dat hij niettemin langs de kant reed, waar het instappen der reizigers geschiedt;

Dat het middel niet kan worden aangenomen;

Over het tweede middel : schending van artikel 39 van het Algemeen Wegenverkeersreglement :

doordat het vonnis de toepassing van deze bepaling beperkt tot het geval, dat de reizigers van het voertuig op rails instappen of uitstappen op de rijweg;

terwijl voormeld artikel 39 aan de weggebruiker, die rijdt langs de kant waar het instappen of het uitstappen van de reizigers geschiedt, verbiedt het voertuig op rails voor te steken, zowel langs de linker- als langs de rechterkant van hetzelfde;

Overwegende dat artikel 39 van het Algemeen Wegenverkeersreglement alleen betreft het stilhouden van de voertuigen op rails op een plaats, waar langs de kant van het instappen of het uitstappen van de reizigers een ruimte op de rijweg vrij blijft, waar de andere voertuigen rijden; dat deze bepaling ten doel heeft de veiligheid te verzekeren van de reizigers welke dit deel van de rijweg moeten oversteken;

Dat, nu deze bepaling, waarvan de schending wordt ingeroepen, staat buiten de in het bestreden vonnis vastgestelde feiten, het middel niet kan worden aangenomen.

En overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en de beslissing overeenkomstig de wet is;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Kosten ten laste van de Staat.

VLAAMSE JURISTEN

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN VERBREKING

Vacantiekamer. — 7 September 1953.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever: M. Belpaire.

Advocaat-Generaal: M. Mahaux.

Strafvordering. — Getuigenverhoor voor de politierechter. — Indien de schoonvader van de verdachte en de burgerlijke partij als getuige gehoord worden moeten zij vooraf de eed afleggen.

Onder artikel 156 Sv. valt mede de schoonvader van de verdachte, maar in geval de in die bepaling vermelde bloed- of aanverwanten voor de politierechter gehoord worden, moeten zij vooraf de eed afleggen. Zo de burgerlijke partij wordt gehoord als getuige moet zij eveneens vooraf de eed afleggen.

Indien deze getuigen de eed niet hebben afgelegd, is de procedure nietig en dientengevolge ook het gewezen vonnis.

De verbreking van de beslissing over de straffordering brengt de verbreking van de beslissing van de burgerlijke partij mede.

Hanquet M. t/ Loosen V., b.p.

Gelet op het bestreden vonnis, op 28 Maart 1953 gewezen door de Correctionele Rechtbank te Leuven, uitspraak doende in hoger beroep;

I. Voor zover de voorziening tegen de over straffordering gewezen beslissing is gericht:

Over het middel van ambtswege afgeleid uit de schending van artikel 155 van het Wetboek van Strafvordering:

Overwegende dat uit het proces-verbaal van de terechtzitting van de eerste rechter, dd. 1 October 1952 blijkt, dat getuige Loosen Victor, oud 65 jaar, werd gehoord zonder eedaflegging, daar hij de schoonvader van verdachte is; dat het openbaar ministerie zich tegen dat verhoor niet heeft verzet;

dat die getuige zich nadien burgerlijke partij heeft gesteld;

dat, nadat de zaak opnieuw voor die rechter gebracht was ingevolge het verzet van verdachte, het proces-verbaal van de terechtzitting dd. 3 December 1952 vaststelt, dat voornoemde Loosen, vooraleer zijn aanstelling als burgerlijke partij te bevestigen, werd gehoord als getuige zonder eedaflegging in afwezigheid van verdachte en zonder dat het openbaar ministerie zich tegen dat verhoor verzet heeft;

Overwegende dat uit geen enkel stuk van de procedure blijkt, dat voornoemde getuige ontzet was van het recht om in rechten getuigenis af te leggen, tenzij om er enkel inlichtingen te geven;

Overwegende enerzijds, dat weliswaar de schoonvader van de verdachte bedoeld wordt bij artikel 156 van het Wetboek van Strafvordering, maar dat in geval de in die bepaling vermelde bloed- of aanverwanten gehoord worden voor de rechtbank van politie, zij vooraf de eed moeten afleggen;

Overwegende anderzijds dat, zo de burgerlijke partij wordt gehoord als getuige, zij eveneens vooraf de eed moet afleggen.

Overwegende dat uit het bovenstaande volgt dat de rechtspleging vóór de eerste rechter en dientengevolge de door die rechter gewezen vonnissen nietig zijn;

dat het bestreden vonnis die nietigheid heeft overgenomen door de onregelmatig afgenomen getuigenissen niet uit het debat te weren;

dat het aldus de in het middel aangehaalde wetsbepaling heeft geschonden;

II. Voor zover de voorziening tegen de over de burgerlijke vordering gewezen beslissing is gericht:

Overwegende dat de verbreking van de beslissing over straffordering de verbreking van de beslissing over de vordering van de burgerlijke partij medebrengt;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden vonnis;

Beveelt dat dit arrest zal worden overgeschreven in de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Leuven en dat melding ervan zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Laat de kosten de Staat ten laste;

Verwijst de zaak naar de Correctionele Rechtbank te Brussel, uitspraak doende in hoger beroep.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 1 Juli 1953.

Voorzitter: M. Thienpont.

Raadsheren: M.M. Verougstraete en De Vreese.

Advocaat-Generaal: M. Matthijs.

Advocaten: Mrs Sabbe en Ancot.

1. Vatbaarheid voor hoger beroep. — De vorderingen krachtens art. 340b en art. 340c B.W. moeten ieder afzonderlijk worden beschouwd.

2. Natuurlijke kinderen. — De erkenning van een natuurlijk kind door een man sluit de vordering krachtens art. 340b B.W. uit.

1. De door de moeder van een natuurlijk kind tegen de vervrekker ingestelde vordering tot vergoeding van de kraamkosten en van haar onderhoud gedurende vier weken na de bevalling en die tot betaling van een uitkering tot levensonderhoud van het kind, alhoewel steunend op éénzelfde feit, zijn in werkelijkheid twee onderscheidene vorderingen, die verschillende oorzaken hebben.

Ter beoordeling van de vatbaarheid voor hoger beroep moet ieder van deze vorderingen afzonderlijk worden beschouwd.

2. De erkenning van een natuurlijk kind werkt terug tot op de dag der geboorte.

De vordering tot uitkering van levensonderhoud ten behoeve van het kind, ingesteld tegen de beweerde vervrekker, zelfs voor de periode tussen de bevalling en de erkenning en wettiging door een andere man, is niet ontvankelijk, daar de afstamming van het kind en zijn rechten aldus wettelijk vastgesteld zijn overeenkomstig de artt. 331 en 333 B.W.; er kan dan geen aanleiding meer bestaan tot een onderzoek naar een vermoedelijk vaderschap.

V. t/ C. en M.

Advies van het Openbaar Ministerie

De ongehuwde oorspronkelijke verweerder V... is tijdig en regelmatig in beroep gekomen tegen een door de rechtbank van eerste aanleg te Brugge tussen partijen op tegenspraak gewezen vonnis dd. 24 April 1952, waarbij hij veroordeeld werd op grond van de artikelen 340 b en c B.W. tot betaling aan de toenmalige ongehuwde vrouw C... van volgende bedragen:

1° 1.320 fr. wegens kosten van bevalling van haar natuurlijk en door haar bij de geboorte erkend kind, C... Jozef, geboren te B... op 25 Maart 1948;

2° 1.000 fr. wegens kosten van haar persoonlijk onderhoud gedurende vier weken, te rekenen van voormelde bevalling;

3° 1.500 fr. per maand, wegens onderhoudsuitkering ten bate van voormeld kind, totdat het de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt.

1. Wat de ontvankelijkheid van het hoger beroep betreft in zake de rechtsvordering tot betaling der bevalingskosten en onderhoudskosten van de moeder gedurende vier weken te rekenen van de bevalling.

Met een aanzienlijk deel van de rechtspraak (1), door de Tweede Kamer van het Hof nog onlangs aanvaard bij drie arresten: dd. 24 April 1950 (in zake Verbeke t/ Van Goethem - R.W. 1950-51, kol. 1138), 12 Maart 1951, (in zake De Backer t/ Louwerys), en 23 Mei 1951 (in zake De Craemer t/ Stubbe), dient te worden aangenomen dat de twee onderscheiden rechtsvorderingen, de ene ten verzoeken van de moeder in eigen naam, de andere ten verzoeken van haar natuurlijk erkend kind, op verschillende oorzaken rusten en een verschillend voorwerp hebben, al heeft ook één zelfde feit aanleiding gegeven tot de rechten, onderscheidelijk ingeroepen door de moeder en door het kind, met het gevolg dat, bij uitsluiting van toepassing van artikel 25 der wet dd. 25 Maart 1876 op de bevoegdheid, en bij ontstentenis van elke wetsbepaling, die van de regelen tot bepaling van de vatbaarheid voor hoger beroep afwijkt, de waarde van die beide vorderingen niet mag worden samengesteld;

Dienvolgens, daar de rechtsvordering, ingesteld door eerste geïntimeerde in eigen naam, beneden het bedrag blijft, vereist voor de vatbaarheid voor hoger beroep van vonnissen van de rechtbank van eerste aanleg, is het bestreden vonnis niet vatbaar voor hoger beroep, in zoverre het over die bepaalde rechtsvordering uitspraak heeft gedaan.

2. Wat het beroep betreft inzake de rechtsvordering, ingesteld in naam van het natuurlijk erkend kind.

A) Daar deze rechtsvordering het bedrag overschrijdt dat vereist is voor de vatbaarheid voor hoger beroep van vonnissen van de rechtbank van eerste aanleg, zijn de desbetreffende beslissingen van het bestreden vonnis voor hoger beroep vatbaar.

B) Sedert de datum van de bestreden beslissing, meer bepaald op 14 Juni 1952, is eerste geïntimeerde met tweede geïntimeerde M..., in het huwelijk getreden, en ter gelegenheid van dit huwelijk werd het kind C... Jozef, op dezelfde datum door de echtgenoten M...-C... gewettigd, als zijnde aldus van hen geboren.

Appellant voert aan dat, gelet op deze erkenning van het vaderschap van het kind door tweede geïntimeerde, het geding zonder voorwerp is geworden en de oorspronkelijke eis — althans in de mate, waarin hij de betaling van een onderhoudsuitkering ten bate van het kind tot zijn achttienjarige leeftijd betreft — dient te worden afgewezen.

Overeenkomstig het grootste gedeelte van de rechtsleer (2) en van de rechtspraak (3), lijkt deze stelling ons juist.

Het vonnis, waarbij appellant tot betaling van een onderhoudsuitkering ten bate van het kind veroordeeld werd, was immers gegrond op het vermoeden van het vaderschap ingevolge het door de eerste rechter bewezen geachte feit van het leven in gemeenschap van de moeder van het kind met appellant gedurende het wettelijk tijdperk der bevruchting.

Van het ogenblik echter, dat het kind een vaste staat ontvangt en zijn vaderlijke afstamming niet louter waarschijnlijk doch zeker is en wettelijk vaststaat ten opzichte van de man, die het kind wettelijk heeft erkend als zijnde geboren uit zijn gemeenschap met de moeder, zoals zulks uitdrukkelijk in de akte

van de burgerlijke stand geboekt werd, wordt het kind geacht nooit een andere vader te hebben gehad als hem, die het wettelijk heeft erkend en gewettigd, en rust op die vader, — « in casu » de tweede geïntimeerde — de onderhoudsverplichting ten opzichte van het kind, zodat het vonnis, gegrond op de wet van 1908, of beter gezegd de veroordeling tot onderhoudsuitkering tegen de vermoedelijke of waarschijnlijke vader geen reden van bestaan meer heeft, daar diens onderhoudsverplichting zonder oorzaak wordt.

Bovendien, zo de wettiging van het kind slechts uitwerkselen heeft van de datum af waarop ze verricht wordt, heeft de erkenning, grondslag van de wettiging, integendeel terugwerkende kracht tot op de dag van de geboorte van het kind. Deze erkenning legt aan de man, die wettelijk de vader is van het kind, de verplichting op het te voeden, te onderhouden en op te voeden van de datum af der geboorte (Zie: Ulrix, n° 187, derde alinea, blz. 107, en n° 188).

Ten onrechte vordert eerste geïntimeerde dus ook in ondergeschikte orde de hervorming van het vonnis « a quo », alleen in deze zin dat van de datum af der erkenning de onderhoudsuitkering van het kind niet meer zal verschuldigd zijn en dus zou verschuldigd blijven voor de tijdspanne begrepen tussen 25 Maart 1948, datum der geboorte, en 14 Juni 1952, datum van de erkenning, wettiging.

3. Besluit :

Op grond van voormelde beschouwingen besluiten wij dus tot de gegrondheid van het hoger beroep en tot de afwijzing van de oorspronkelijke eis tot betaling van de onderhoudsuitkering, als zijnde zonder oorzaak geworden, en zulks voor de tijdspanne, welke aanvang nam met de geboorte van het kind.

Arrest

Het Hof van beroep te Gent, tweede burgerlijke Kamer, heeft volgend arrest gevelde :

I. Overwegende dat de oorspronkelijke vordering, alhoewel steunend op éénzelfde feit : de bevalling van C..., werkelijk twee onderscheiden eisen bevat, steunende op verschillende oorzaken : de éne van C... tot betaling van de kraambedkosten, 1.500 frank, en tot onderhoud gedurende vier weken 2.000 fr., te zamen 3.500 fr. op grond van geslachtsomgang tussen appellant en deze geïntimeerde (artikel 304 c B.W.);

de andere, van Jozef C..., in betaling van een uitkering tot levensonderhoud rustende op het vermoedelijk vaderschap van geïntimeerde (art. 304 b B.W.);

Overwegende dat deze beide eisen ter beoordeling van de vatbaarheid voor hoger beroep afzonderlijk moeten worden beschouwd en behandeld;

dat waar de eerste beneden het bedrag blijft, vereist voor de vatbaarheid voor hoger beroep, het deel van het vonnis dat daarover beslist niet vatbaar is voor hoger beroep;

II. Overwegende dat C... tijdens de procedure in de echt trad met de tweede geïntimeerde, M...;

Overwegende dat in de huwelijksakte, verleden op 14 Juni 1952 voor de ambtenaar van de burgerlijke stand te J..., geïntimeerde het kind Jozef C..., geboren te B... op 25 Maart 1948 hebben erkend en gewettigd;

Overwegende dat de erkenning tot op de dag der geboorte terugwerkt;

dat, vermits de afstamming van het kind en zijn rechten aldus wettelijk vastgesteld zijn overeenkomstig de artikelen 331 en 333 B.W., er geen aanleiding meer kan bestaan tot het opsporen van een vermoedelijk vaderschap krachtens artikel 340 a B.W.;

dat meer bepaald het opvorderen van een uitkering

tot levensonderhoud ten laste van appellant, zelfs voor de periode tussen de bevalling en de wettiging indruist tegen de gevolgen van erkenning door de tweede geïntimeerde;

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935;

Gehoord het eensluidend advies van de heer advocaat-generaal Matthys, verwerpt als niet ontvankelijk defectu summae het hoger beroep, waar het dit deel van het vonnis a quo betreft, dat aan de eerste geïntimeerde in eigen naam de terugbetaling van de kraambedkosten en onderhoud gedurende vier weken toekent;

Ontvangt het hoger beroep en zegt het gegrond voor het overige en rechtdoende, vernietigt dit deel van het bestreden vonnis, dat aan het kind een maandelijks uitkering tot levensonderhoud van 1.500 fr. toekent;

Verwijst elke partij in de helft der kosten van beide aanleggen.

(1) Zie o.m.: Gent, 17 Juli 1915, Pas. 1915-16, II, 122; Luik, 7 Maart 1923, P.P. 1924, 553; Luik, 1 Juni 1923, P.P. 1924, 114; Luik, 17 Maart 1924, P.P. 1924, 221; Luik, 27 Maart 1925, Jur. Liège 1925, 217; Luik, 25 Juni 1926, Pas. 1927, II, 25; Luik, 30 Mei 1928, Pas. 1928, II, 201; Luik, 15 April 1930, D.J. 1930, 842; Brussel, 4 Juli 1933, J.T. 1933, 495; Brussel, 14 Juni 1933, Pas. 1933, II, 153; Brussel, 27 Juni 1945, J.T. 1946, 88.

(2) Zie o.m.: De Page, B. I. n° 1222; Ulrix n° 184 tot 188; R.P.D.B., V° Paternité et Filiation, n° 201.

(3) Zie o.m. Luik, 28 April 1925, Jur. Liège 1925, 147; Burg. Charleroi, 12 Februari 1926, Rev. Prat. Not. 1926, 441; Gent, 28 April 1926, B.J. 1927, 70; Burg. Hoel, 3 Februari 1927, Pas. 1927, III, 106; Burg. Tongeren, 19 Februari 1931, Pas. 1931, III, 108.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

2e Kamer. — 23 Maart 1953.

Voorzitter : M. L.B. Van den Bussche.

Rechters : M.M. Claeys en Nys.

Advocaten : Mrs. Maertens en C. Van Malderen.

Burgerlijke Rechtsvordering. — Wraking van getuigen. — « Getuigschrift » in de zin van art. 283 Rv.

Een getuige kan niet gewraakt worden, zo zijn getuigenis moet slaan op andere feiten dan de in het door hem afgegeven getuigschrift vermelde.

Er bestaat slechts reden tot wraking van een getuige, zo deze spontaan aan een van partijen een geschreven stuk heeft afgegeven, betreffende in verband met het geding staande feiten, met de klaarblijkelijke bedoeling de belangen van deze partij te bevorderen. De wetgever heeft immers in artikel 283 Rv. geen wettelijke verdenking willen doen rusten op iedereen, die een schriftelijke verklaring omtrent in verband met het geding staande feiten heeft overhandigd aan de partij, die dit stuk invoert, doch alleen op hen, die een schriftelijke verklaring hebben afgegeven om een dienst te bewijzen aan de ontvangende partij in dier voege, dat twijfel bestaat omtrent hun onpartijdigheid.

X. t/ Y.

Overwegende dat thans geïntimeerde bij exploot van 7 Juni jl. de thans appellante heeft doen dagvaarden voor de Vrederechter van het 2e kanton Brugge om te horen zeggen, dat zij het appartement 1e verdieping links, gelegen te Blankenberge, Hoogstraat 1, bevattende 4 kamers, zonder recht noch titel bewoont, daar een vonnis van 3 Maart 1952 van

dezelfde Vrederechter haar slechts de huur had toegestaan van in hetzelfde gebouw gelegen appartement, doch op de 1e verdieping rechts en bevattende 3 kamers;

Overwegende dat bij tussenvonnis van 8 September 1952 de eerste Rechter de eisers, thans geïntimeerden, heeft gemachtigd hun stelling te bewijzen door getuigen, dat geïntimeerden aldus o.m. als getuige hebben voorgebracht de heer deurwaarder Fernand De Mey; dat appellante onmiddellijk en vóór alle verhoor verklaard heeft deze getuige te wraken;

Overwegende dat bij vonnis van 27 October 1952 de heer deurwaarder de wraking van deze getuige heeft verworpen; dat dit vonnis betekend is op 4 November 1952;

Overwegende dat thans appellante tegen voormeld vonnis in hoger beroep komt; dat dit beroep, regelmatig naar vorm en tijdig ingesteld, ontvankelijk is;

Overwegende dat appellante voornoemde getuige vóór de eerste Rechter verklaard heeft te wraken op grond van artikel 283 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering om reden, dat hij een « certificaat » in het geding van geïntimeerden zou hebben afgeleverd, hetwelk deze in de debatten als bewijsstuk hadden ingeroepen;

Overwegende dat dit beweerd « certificaat » bestaat in een brief, op 7 Juni 1952 door deurwaarder De Mey, die dezelfde dag de inleidende dagvaarding aan appellante betekende, gericht aan meester Carlos Van Malderen, raadsman van geïntimeerden, te wier verzoeken deze dagvaarding was uitgebracht, dat deze brief melding maakt : 1) van het ingesloten opsturen van een afschrift der betekende dagvaarding; 2) van de bevestiging bij de betekening der dagvaarding, dat het bedoeld appartement van 4 kamers bewoond wordt door een ander persoon en dat appellante het appartement bewoont op de 1e verdieping van het ernaast liggende gebouw n° 13; 3) van het bedrag van het ereloon, aan de schrijver verschuldigd, met verzoek om overschrijving van dit bedrag op zijn postrekening; 4) van een beleefdheidsformule;

Overwegende dat in eerste plaats dient te worden opgemerkt dat het tussenvonnis van 8 September 1952 aan thans geïntimeerden machtiging verleent om te bewijzen bij alle middelen in rechte, dat gedaagde — dit is appellante — het appartement van 3 kamers, dat zij tot 28 Maart 1952 bewoond had, nadien had geruild met een appartement van 4 kamers, waar zij thans woont, terwijl in het beweerd « certificaat » de deurwaarder bevestigt, dat hij op 7 Juni 1952 « een ander persoon » in dit appartement van 4 kamers heeft aangetroffen en appellante op dit ogenblik een appartement in het ernaast liggend gebouw bewoont; dat aldus wel blijkt dat de deurwaarder per brief inlichtingen heeft verstrekt aan de raadsman van geïntimeerden, welke echter niet zijn die waarover hij geroepen was getuigenis af te leggen; dat hij immers diende te getuigen omtrent de ruiling van appartement, terwijl zijn bevestiging in zijn brief opgenomen hieromtrent niets vermeldt; dat een getuige niet kan gewraakt worden, zo zijn getuigenis moet slaan op andere feiten dan de in het « certificaat » vermelde (Dallon, Rép. Prat., V°, Enquête, n° 206);

Overwegende dat voor het overige de inhoud van bedoeld « certificaat » er op wijst, dat de schrijver ervan — deurwaarder De Mey — alleen op het oog heeft zijn opdrachtgever op de hoogte te brengen van de uitvoering van zijn taak en zijn emolumenten te kunnen ontvangen en daarbij, alhoewel er niet wettelijk toe verplicht, dan toch een gewetensvol en plichtbewust deurwaarder zijn opdrachtgever laat weten in

welke omstandigheden en waar hij de betekening van het exploit heeft moeten doen;

Overwegende dat algemeen wordt aangenomen dat er slechts reden tot wraking van een getuige bestaat, zo deze spontaan een geschreven stuk betreffende in verband met het geding staande feiten heeft afgeleverd aan een der partijen met de klaarblijkende bedoeling de belangen van deze partij te bevorderen (Rép. prat., D.B.T., IV, V°, Enquête, n° 358); dat immers artikel 283 Rv. geen wettelijke verdenking heeft willen doen wegen op alwie een geschrift nopens feiten van het geding heeft overhandigd aan de partij, die dit stuk inroept, maar op de getuigen, die een geschreven verklaring hebben afgegeven uit dienstvaardigheid jegens de partij, die deze heeft bekomen en derwijze dat hunne onpartijdigheid in twijfel kan worden getrokken (Cass. 4 November 1926, Pas. 1927, I, 82-83); dat in casu niet is gebleken, dat deurwaarder De Mey zijn bevestiging bij de betekening van het exploit in zijn brief van 7 Juni 1952 om een andere reden zou vermeld hebben dan om wat hij meende zijn beroepsplicht te zijn, dat aldus de brief van 7 Juni 1952 niet blijkt verzonden te zijn uit dienstvaardigheid noch om de belangen van geïntimeerden in het geding te bevorderen en er dan ook geen grond bestaat om aan de onpartijdigheid van deurwaarder De Mey te twijfelen (Rép. Prat. D.B., loc. cit.; Brugge, 31 December 1883, Pas. 1884, III, 100; Cas. 4 November 1926, Pas. 1927, I, 82-83);

Overwegende dat er derhalve geen grond bestaat tot wraking van getuige De Mey en de beschikking dienaangaande van het vonnis a quo dient te worden bevestigd;

Overwegende dat het billijk is de gerechtskosten van dit tussengeschild omtrent de wraking van getuige De Mey ten laste te leggen van thans appellante;

Om deze redenen :

De Rechtbank, wijzende op tegenspraak en in hoger beroep, alle meeromvattende besluiten als overbodig of ongegrond verwerpende, machtigt voor zoveel nodig tweede geïntimeerde om in rechte op te treden, verklaart het beroep ontvankelijk, doch ongegrond;

Bevestigt het vonnis a quo, waar het uitmaakt dat de getuige deurwaarder De Mey niet moet gewraakt worden;

Veroordeelt appellante tot de gerechtskosten van beide aanleggen voor wat betreft dit tussengeschild omtrent de wraking van getuige De Mey.

BUREGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

2e Kamer. — 27 November 1953.

Voorzitter : M. Bevernaege.

Rechters : M.M. De Vriendt en Janssens.

Advocaten : Mrs Ch. Van Reepingen en F. De Vliegheer.

Handelshuur. — Huurhernieuwing. — De in de oorspronkelijke huurovereenkomst voorkomende bedingen blijven van kracht, behoudens aanvullende of wijzigende clausules.

Bij huurhernieuwing blijven al de bedingen van de bestaande overeenkomst van kracht, eventueel aangevuld en gewijzigd bij nieuwe bedingen. Het woord «huurhernieuwing» (renouvellement) laat daaromtrent geen twijfel over.

Zo blijft van kracht een in huurovereenkomst voorkomend beding omtrent opzegbaarheid na het derde of zesde jaar.

Vedrine t/ Lampe en Callens.

Gezien de stukken, onder meer de uitgifte van het beroepen vonnis, gewezen in eerste aanleg door het Vrederecht van het eerste kanton Gent op 17 October 1952, waartegen tijdig en regelmatig hoger beroep is ingesteld;

Overwegende dat partijen het eens zijn om een hernieuwing van de mondelinge handelshuurovereenkomst aan te gaan betreffende het door de geïntimeerden bewoonde huis, voor 9 jaar vanaf 1 November 1953 tegen een huurprijs van 60.000 fr. per jaar;

Overwegende dat bij het aangaan van een huurhernieuwing al de clausules van de bestaande overeenkomst van kracht blijven, doch aangevuld of gewijzigd door de eventuele nieuwe bedongen voorwaarden;

Overwegende immers dat het woord «huurhernieuwing» of «renouvellement» geen twijfel daarover laat; dat, waar de tekst van art. 13 letterlijk zegt : «de huurder heeft het recht de hernieuwing van zijn huurovereenkomst te verkrijgen» het overbodig is een andere bedoeling van de wetgever op te sporen;

Overwegende derhalve dat de appellante terecht vordert, dat de vroeger bedongen clausule, betreffende opzegbaarheid na het derde of zesde jaar zal blijven bestaan volgens de door in art. 3 lid 5 der Wet van 30 April 1951 voorziene modaliteiten;

Overwegende dat niet dient nagegaan te worden of de appellante in de toekomst terecht of niet van deze modaliteit gebruik zal maken;

Op die gronden :

De Rechtbank, alle andere conclusiën van de hand wijzende, gelet op de artikelen 2, 24, 34, 37 en 41 der Wet van 15 Juni 1935;

Ontvangt het beroep, verklaart het gegrond;

Doet het beroepen vonnis teniet en, opnieuw wijzende, zegt voor recht dat de tussen partijen aangegane huurovereenkomst zal hernieuwd worden voor een duur van negen achtereenvolgende jaren vanaf 1 November 1953, tegen een jaarlijkse huurprijs van 60.000 frank, met dien verstande dat de clausules en voorwaarden van de lopende huurovereenkomst van kracht blijven, appellante namelijk gerechtigd blijft een einde aan de huurovereenkomst te maken bij het verstrijken van het derde of het zesde jaar volgens de door in artikel 3 alinea 5 van de Wet van 30 April 1951 voorziene modaliteiten;

Veroordeelt de geïntimeerden tot de kosten der beide aanleggen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

2e Kamer. — 16 Maart 1953.

Voorzitter : M. Vanden Bussche.

Rechters : M.M. Claeys en De Nijs.

Advocaten : Mrs Vandervennet en Meuleman.

Rijksmaatschappelijke zekerheid. — Bij landbouwer als «kind van den huize» opgenomen gebrekkige met onvolwaardige arbeidskracht. — Geen vermoeden van arbeidsovereenkomst. — Geen bijdragen verschuldigd.

Het besluit van 22 December 1946 bepaalt forfaitair het loon voor de gevallen, waarin een arbeidsovereenkomst bewezen is, maar zegt niet, dat ieder kind, grijsaard of gebrekkige, die door iemand onderhouden wordt, moet verondersteld worden door een arbeidsovereenkomst te zijn verbonden.

De door de beweerdde werkgever gedane aangiften bij de R.M.Z., bewijzen niet het bestaan ener arbeidsovereenkomst.

Wanneer een gebrekkige door een landbouwer als « kind van den huize » beschouwd, is opgenomen in het gezin en aldaar voeding en enige kleding ontvangt, doch geen loon, maar enig zakgeld, terwijl hij enkele kleine karweitjes opknapt, mag het bestaan ener arbeidsovereenkomst niet vermoed worden en zijn geen bijdragen aan de R.M.Z. verschuldigd.

R. M. Z. t/ Consorten Nyssen.

Overwegende dat het hoger beroep tijdig en in geldige vorm ingesteld is; dat er voor het overige geen gronden van niet-ontvankelijkheid aangevoerd worden;

Overwegende dat de partijen het nopens de feiten eens zijn op enkele onbelangrijke schakeringen na :

dat aldus vaststaat dat de genaamde De Vlieger in het huis van de rechtsvoorganger van geïntimeerden was opgenomen en er inwoonde, voeding en slaping en wellicht ook kleding genoot op kosten van voormelde rechtsvoorganger;

dat deze toestand thans nog bestaat;

dat ook vaststaat dat de genaamde De Vlieger een gebrekkig persoon is, onvolwaardige arbeidskracht, waarvan de beroepster zelf de arbeidsbekwaamheid op vijftig procent van het normale schat;

Overwegende dat partijen het helemaal niet meer eens kunnen worden, wanneer het erom gaat de rechtsverhouding tussen geïntimeerden en de genaamde De Vlieger te bepalen;

dat geïntimeerden beweren dat deze persoon, op grond van een wel is waar tamelijk verwijderde, maar in onze bodemvaste buitenbevolking nog aangevoelde verwantschap, « als kind van den huize » werd opgenomen in het huisgezin van geïntimeerden, juist omwille van zijn gebrekkigheid en spijs zijn arbeids-onbekwaamheid, dat hij er geen loon ontvangt noch er ooit aanspraak op gemaakt heeft, dat hij alleen op Zondagen en andere uitgangsdagen een fooi ontvangt, die hem uit zuivere goedgunstigheid wordt verstrekt, zoals de kinderen des huizes voor hun gewone vertering een fooi plegen te ontvangen uit de handen van hun ouders;

dat indien De Vlieger ook al de werkjes verricht op de hoeve van geïntimeerden, waartoe hij bekwaam is, dit alleen is uit erkentelijke dienstwilligheid;

dat beroepster daartegen beweert dat het hier een arbeidsovereenkomst is, die de verhouding tussen geïntimeerden en De Vlieger bepaalt en dat voor hem bijdragen dienen betaald te worden;

dat beroepster namelijk beweert dat De Vlieger werkt voor geïntimeerden, onder hun gezag en leiding en tegen een vergoeding die deels in geld (de fooien) en deels in natura (het onderhoud en eventueel de klederen) wordt uitgekeerd;

dat beroepster er nadruk op legt dat deze elementen volstaan om een arbeidsovereenkomst te vormen, hetgeen volgens de wet van 14 Maart 1900 theoretisch bijna juist is;

dat de arbeidsovereenkomst immers een overeenkomst is, waarbij een persoon, de werknemer, aanvaardt zijn fysieke arbeidskracht aan te wenden onder gezag, leiding en toezicht van zijn medecontractant, de werkgever, terwijl deze laatste aanvaardt voor deze arbeidsprestatie een loon uit te betalen;

dat dit loon inderdaad in natura of in geld mag bepaald zijn of in ieder van beide voor een deel;

dat het echter onmisbaar is dat naar de bedoeling van de partijen bij het sluiten der overeenkomst het loon de werkelijk verschuldigde tegenprestatie weze van de arbeid;

dat een eenvoudige fooi, die op onvaste dagen gegeven wordt, waarvan het bedrag wordt vastgesteld

door hem, die ze geeft, daaraan niet beantwoord; dat dit alleen een prestatie is uit zuivere goedgunstigheid;

Overwegende dat wel is waar algemeen aanvaard wordt, dat, wanneer iemand voor een derde arbeid verricht, vooral in een economisch renderende onderneming, men mag aanemen dat daardoor zelf bewezen is dat er een arbeidsovereenkomst bestaat;

dat met andere woorden, al is een arbeidsovereenkomst onbestaande zonder bedongen loon, men ze toch als voldoende bewezen mag beschouwen, zo dikwijls in normale omstandigheden arbeid gepresteerd wordt onder gezag, leiding en toezicht van een ondernemingshoofd;

dat het quod plerumque fit en de praktische onmogelijkheid voor een arbeider om anders dan met arbeidsloon in zijn noodwendigheden te voorzien samenlopende vermoedens vormen, die voldoende zijn om als bewijs te gelden in gewone maatschappelijke verhoudingen;

dat die vermoedens echter verzwinden wanneer de omstandigheden van de normen gaan afwijken, wanneer men bij voorbeeld, zoals in onderhavig geval, staat voor een persoon die uit het loon voor eigen arbeid geen normale bevrediging van de eigen behoeften kan verwachten;

dat in de huidige omstandigheden iemand met een arbeidsonbekwaamheid van vijftig procent, inderdaad op de gewone arbeidsmarkt practisch aan geen enkel werk meer geraakt;

dat uit de dagelijkse ondervinding zowel als uit de verslagen nopens de officiële arbeidsbemiddeling blijkt, dat voor onvolwaardige arbeidskrachten in de werkelijkheid van deze dagen alleen plaats is in de rijen, die voor werklozensteun aanschuiven;

dat dus hier zonder rechtstreeks bewijs het betalen van een loon of het bestaan van een arbeidsovereenkomst niet kunnen vermoed worden en dat beroepster er geen bewijs van levert noch aanbiedt;

dat beroepster alleen beweert dat de genaamde De Vlieger op de hoeve onderhouden wordt en dat dit onderhoud « een loon in natura » uitmaakt;

dat allereerst dient te worden opgemerkt dat geïntimeerden voor de eerste rechter hebben ontkend en nu nog steeds ontkennen, dat De Vlieger enige arbeid kan presteren of althans een noemenswaardige, dat de burgemeester te Damme dat bevestigt en dat niet ontkend wordt dat betrokkene geniet van een volledig pensioen als gebrekkige;

dat ook hier beroepster geen bewijs levert noch aanbiedt, doch eenvoudig haar stelling van de vijftig procent arbeidsongeschiktheid daartegenover stelt;

dat, zelfs als men nu die stelling zou aannemen, op een hoeve, waar het zwaar werk dichter voor de hand ligt dan de lichte senecuurtes en beuzelwerkjes, die met een halve kracht kunnen opgeknapt worden, er vele rustdagen moeten zijn voor iemand met vijftig procent werkonbekwaamheid;

dat ieder boer wel is waar graag iemand in huis heeft, al was het een werkonbekwame, doch dat hij niet gauw een volledig onderhoud aan iemand zal verschaffen, die op oogstwerk en betenappen moet staan kijken, wanneer hij daar niet door gevoelens van verwantschap of medelijden toe gedreven wordt;

dat als die gevoelens bepalend zijn voor het verstrekken van dit onderhoud, er van een arbeidsovereenkomst geen spraak is;

dat beroeper hier dus vruchteloos inroept dat voor de Maatschappelijke Zekerheid het bedrag der bezoldiging geen belang heeft, daar voor alle mannelijke werkkrachten in de landbouw het loon forfaitair als zijnde 96 fr. per dag, vastgesteld werd;

dat het Besluit van 22 December 1946 alleen het loon forfaitair vaststelt voor de gevallen, waarin er een

bewezen arbeidsovereenkomst is, maar dat daardoor niet vastgesteld is dat ieder kind of grijsaard of gebrekkige, die ergens onderhouden wordt, forfaitair en a priori moet worden beschouwd als verbonden door een arbeidsovereenkomst;

Overwegende dat beroepster zogenaamde aangiften of aan haar gedane verklaringen als buitengerechtelijke bekentenissen inroept;

dat allereerst dient te worden opgemerkt, dat een deel dier aangiften door de eerste geïntimeerde alleen is ondertekend, terwijl de andere een handtekening dragen, waarvan zelfs nog niet met zekerheid kon worden vastgesteld van wie zij is;

dat, in zover deze laatste handtekening die van vijfde geïntimeerde mocht zijn, zoals beroepster beweert, uit de stukken door beroepster zelf neergelegd, blijkt dat die voorbehoud had gemaakt nopens het bestaan zelf der arbeidsovereenkomst en zijn bekentenis zich dus tot een zuiver niets herleidt;

Overwegende dat, zelfs als die aangifte door allen was ondertekend en zonder voorbehoud, die ze geheel te niet deed, zij toch maar een buitengerechtelijke bekentenis zou uitgemaakt hebben, waarvan de bewijskracht door de rechtbank dient te worden onderzocht en gewaardeerd naar gegevens en omstandigheden;

dat, zoals zij met hun onooglijke vakjes, hun voortdurende verwijzingen, hun opstempels, hun ingewikkelde terminologie, ter ondertekening worden voorgelegd, het stellig zeker is dat geen van de geïntimeerden uit die aangiften zou gehaald hebben, dat hij bekende dat er een arbeidsovereenkomst zoals hierboven ontleed bestond tussen hun rechtsvoorganger en de genaamde De Vlieger;

dat de eerste rechter die verklaringen dan ook terecht als terzake volkomen waardeloos heeft beschouwd;

dat de eerste rechter er ook volkomen juist heeft aan toegevoegd dat, in zover men deze stukken als een eenzijdige verbintenis zou moeten beschouwen, het ongetwijfeld zou zijn, dat zij niet zou zijn aangegaan, hadden partijen niet ten onrechte gemeend dat zij door de wet tot betaling gehouden waren;

dat een dergelijke verbintenis verbreekbaar zou zijn op grond van dwaling, zonder dat dient te worden onderzocht of de ondergeschikte van beroepster, die blijkbaar tot de vergissing nopens de wettelijke verplichtingen aanleiding gaf, daarbij zelf enig opzettelijk bedrog heeft gepleegd of niet;

Overwegende dat men niet kan inzien wat het door beroepster ingeroepen artikel 1710 van het Burgerlijk Wetboek met het geschil te maken heeft, dat dit artikel over de verhuring van werk handelt, die slechts belang heeft voor de Maatschappelijke Zekerheid, wanneer zij een arbeidsovereenkomst uitmaakt;

dat ook nopens de betekenis van de wettelijke eis van « bestendige » werkprestaties niet verder dient te worden gesproken, vermits dit slechts als een bijkomende hoedanigheid van de arbeidsovereenkomst wordt geëist en in deze geen bewijs wordt geleverd van het bestaan van om het even welke arbeidsovereenkomst;

Overwegende dat de genaamde De Vlieger op zijn dertiende jaar bij de rechtsvoorganger van geïntimeerden werd in huis genomen, terwijl zijn jonge jaren en zijn reeds bestaande gebrekkigheid alle hoop op enige werkprestatie moesten uitsluiten;

dat hij, zoals reeds gezegd, tot de verwanten van geïntimeerde behoort;

dat in die omstandigheden zelfs het verrichten van de lichte arbeid, waartoe hij in staat zou zijn, geen het minste vermoeden en stellig geen voldoende samenloop

van vermoedens uitmaakt om er een arbeidsovereenkomst uit af te leiden;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Wijzende op tegenspraak en in hoger beroep;

Ontvangt het hoger beroep, doch verklaart het ongegrond;

Bevestigt het beroepen vonnis in al zijn beschikkingen, ook wat de kosten van eerste aanleg betreft;

Verwijst beroepster tot de kosten van hoger beroep.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

5e Kamer. — 6 November 1953.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Van der Cruyssen.

Openbaar Ministerie : M. Goemaere.

Advocaten : Mrs Vincentelli en Van Lidth de Jeude.

Belastingen. — De indiening van een bezwaarschrift of beroep schorst niet de tenuitvoerlegging van een dwangbevel. — Vereisten voor het ontstaan van een verplichting tot schadevergoeding vanwege de staat. — Inbeslagneming wegens belastingen niet ontrend.

De indiening van een bezwaarschrift of beroep schorst niet de invorderbaarheid van belastingen (artikel 68 wetten op de inkomstenbelastingen).

Voor het ontstaan van een verplichting tot schadevergoeding vanwege de Staat zijn vereist een door de Staat begane fout en het bewijs van een door de belastingplichtige dientengevolge geleden materiële schade.

In onze tijd heeft een inbeslagneming wegens belastingen geen ontrendend karakter meer.

A. t/ Belgische Staat (Ministerie van Financiën).

Overwegende dat de eis van aanlegger strekt om :

1° te horen zeggen voor recht dat de door verweerder gevoerde rechtspleging, namelijk het proces-verbaal van inbeslagneming dd. 8 Februari 1951, nietig en zonder waarde is; dienvolgens de nietigheid ervan te horen uitspreken en verweerder zich te horen veroordelen om binnen de vier en twintig uur na de uitspraak van het vonnis opheffing te geven van het beslag, met verklaring dat bij gebreke daaraan te voldoen, het vonnis als opheffing zal gelden;

2° verweerder te veroordelen om aan aanlegger als schadevergoeding te betalen de som van 20.000 frank, plus de intresten;

Overwegende dat vaststaat dat in uitvoering van het arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 11 Juli 1953, waarbij uitspraak is gedaan over het door aanlegger op 15 October 1951 ingediende beroep tegen de beslissing van de heer Directeur der Belastingen te Antwerpen van 5 September 1951, het bestreden beslag opgeheven werd (cfr. de eensluidende kopij van een brief van de hoofdontvanger P. Dendale, 1° Centraal Kantoor der Belastingen te Antwerpen, gericht tot aanlegger op 5 October 1953);

Wat de eis tot schadevergoeding betreft :

Overwegende dat het bestreden beslag van 8 Februari 1951 regelmatig gelegd werd krachtens het regelmatig executoir verklaard kohier, waarin de aanslagen, waarover aanlegger klaagt, begrepen waren;

Overwegende dat het indienen van bezwaren of beroep de invorderbaarheid der belastingen niet

schorst (cfr. artikel 68 der samengeschakelde wetten en besluiten op de inkomstenbelastingen) (het advies van de heer procureur-generaal Cornil voor Cassatie, 8 Januari 1953, Pas. 1953, I, 309; de rechtspraak der Rechtbank van eerste aanleg van Antwerpen);

Overwegende dat aanlegger geen enkel bewijs levert van een fout, begaan door verweerder — de Belgische Staat;

Overwegende dat, zelfs ingeval van een fout van de Belgische Staat, aanlegger geen bewijs voorbrengt van een materiële schade, door hem tengevolge van deze fout geleden;

Overwegende dat, zo de inbeslaggenomen paarden in waarde verminderden tussen 8 Februari 1951, dag van het beslag, en heden, het geenszins vaststaat dat aanlegger ze tijdens dit tijdperk normaal zou verkocht hebben om ze door andere paarden te vervangen; dat «in casu» moet worden opgemerkt dat aanlegger geen paardenkoopman is, maar wel houder van een manège, die zadelpaarden ter beschikking van zijn cliënteel stelt;

Overwegende dat aanlegger niet bewijst dat tengevolge van de inbeslagneming zijn cliënteel is verminderd; dat vaststaat en ook niet betwist wordt, dat de tien inbeslaggenomen paarden tussen 8 Februari 1951 en heden regelmatig bereden werden door de cliënten van aanlegger;

Overwegende dat aanlegger weliswaar beweert gekrenkt te zijn geweest in zijn «prestige» van manègehouder door het feit dat een gedeelte van zijn rijpaarden in beslag genomen werd; overwegende dat daarop dient te worden geantwoord dat in onze tijden een inbeslagneming vanwege de Belastingen geen ontorend karakter meer heeft;

Overwegende dus dat aanlegger niet gerechtigd is in afwezigheid van een fout, van een schade en van een rechtstreeks verband tussen beide, schadevergoeding te vorderen;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Gehoord in openbare zitting van 23 October 1953 het eensluidend advies van de heer Goemaere, substituit van de Procureur des Konings, uitgebracht in de Nederlandse taal;

Rechtdoende op tegenspraak;

Alle andere en strijdige besluiten verwerpende;

Verleent akte aan verweerder van zijn schatting van het geding op 30.000 frank, alleen wat de bevoegdheid betreft;

Beveelt aan verweerder, voor zover nodig, opheffing te geven van het beslag van 8 Februari 1951, met verklaring dat zo hij mocht in gebreke blijven dit te doen, het vonnis als opheffing zal gelden;

Verklaart de eis tot schadevergoeding ontvankelijk, maar ongegrond;

wijst aanlegger van dit gedeelte van zijn eis af;

Veroordeelt verweerder tot de kosten van het geding.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

CORRECTIONELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

9e Kamer. — 9 December 1953.

Voorzitter : M. Wildiers.

Rechters : M.M. Deripainse en Montens.

Openbaar Ministerie : M. Van Hoeylandt.

Advocaten : Mrs Hernould en Van Alsenoy.

Zetschipper. — Aard van de rechtsverhouding tot zijn werkgever. — Bewaargeving van de hem toevertrouwde uitrusting van het schip. — Toepasselijkheid van artikel 1341 B. W. — Bewijs van een overeenkomst door de uitvoering daarvan.

Een zetschipper staat niet in dezelfde verhouding van ondergeschiktheid tot zijn werkgever als een gewoon arbeider; ten aanzien van de hem toevertrouwde uitrusting van het schip bestaat tussen hem en zijn werkgever een overeenkomst van bewaarneming, waarvan het bewijs onderworpen is aan de bepaling van artikel 1341 B. W.

Het bewijs van een overeenkomst kan echter volgen uit de uitvoering zelve van die overeenkomst.

O. M. en Olthof b. p. t/ Van Aarsen.

Overwegende dat niet ontkend wordt, dat verdachte als zetschipper in dienst is geweest van de B. P. vanaf 1952 tot 29 April 1953; dat deze overeenkomst trouwens bewezen wordt door het geschrift van 15 Juni 1952;

Dat verdachte nochtans terecht doet opmerken, dat een zetschipper zich tegenover zijn werkgever niet bevindt in dezelfde verhouding van ondergeschiktheid als een gewoon werknemer en dat tussen hem en zijn werkgever een overeenkomst van bewaargeving ontstaat, waarvan het bewijs onderworpen is aan de regelen van artikel 1341 B. W.; dat de gewoonte een inventaris op te stellen trouwens bewezen wordt door de ongetekende inventaris, welke de B. P. aan de Rechtbank heeft overgelegd;

Dat de telastelegging van huisdiefstal ter zitting gewijzigd werd in een telastelegging van bedrieglijke verduistering of verspillig, waarop verdachte zich vrijwillig heeft verdedigd;

Dat het bewijs van de samenstelling der in bewaring gegeven goederen, gelet op artikel 1341 B. W., slechts bij middel van een geschrift kan geleverd worden, hetgeen ter zake niet geschied is;

Dat nochtans algemeen aangenomen wordt dat het bewijs van een overeenkomst kan volgen uit de uitvoering zelf van deze overeenkomst (De Page, III, Complément, n° 1032); dat deze uitvoering, indien zij niet vaststaat wat betreft de meeste in de telastelegging opgesomde voorwerpen, nochtans uit de elementen van het geding (en niet uit getuigenissen, hetgeen niet aanneembaar zou zijn) ontwijfelbaar in de debatten is vastgesteld, wat betreft de voorwerpen, welke bij verdachte werden teruggevonden, namelijk 3 potten verf, 2 potten lak van 1 liter, 2 potten verf van ongeveer 2 kgr., 1 klein potje rode lak van 1 liter 2 potten verf van ongeveer 2 kgr., 1 klein potje rode lak, 5 stukken balk en 5 bedplanken, die aan de B. P. toebehooren; dat verdachte te vergeefs de verdenking zoekt te doen rusten op zijn oom, de getuige De Block;

Dat ten overvloede dient te worden opgemerkt, wat de laatste opgesomde voorwerpen betreft (5 stukken balk en 5 bedplanken), dat artikel 1341 B. W. niet toepasselijk is, gezien de onmogelijkheid voor de reder zich een schriftelijk bewijs te verzekeren aangaande

voorwerpen die deel uitmaken van het schip zelf (toepassing van artikel 1348 B. W.);

Aangezien er verzachtende omstandigheden bestaan te gunste van verdachte, spruitende uit de geringe waarde der verduisterde voorwerpen;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

6 Juni 1953.

Voorzitter : M. van Lerberghe.

Referendaris : M. Van de Kerckhove.

Advocaten : Mrs Maerten en Beele.

Zelfstandige handelsvertegenwoordiger (handelsagent).

— **Ontvankelijkheid van een door hem ingestelde vordering. — Onrechtmatig onmiddellijk ontslag.**

Hij, die zijn bemiddeling verleent bij de verkoop van waren voor een ander (zijn principaal), is niet diens gemachtigde indien hij niet van hem de machtiging heeft gekregen om namens hem en in zijn plaats rechtshandelingen te verrichten.

Hij is evenmin bediende van zijn principaal, wanneer hij niet zijn arbeidskracht als genus aan hem heeft «verhuurd» en niet zijn ondergeschikte is.

Hij is evenmin makelaar, daar hij niet overeenkomsten sluit voor rekening van om het even wie.

Hij is niet commissionair omdat hij niet lasthebber is van zijn principaal en niet op zijn naam handelt met derden.

Hij is niet handelsreiziger, omdat hij niet ondergeschikt is aan zijn principaal in die zin, dat deze zijn werkzaamheden volgens nauwkeurige en gedetailleerde aanwijzingen regelt en rekenschap vordert van het gebruik van zijn tijd en van zijn bezoeken.

Hij is een zelfstandig handelsvertegenwoordiger, die met zijn principaal een agentuurovereenkomst heeft gesloten, waarbij hij een gedeelte van zijn arbeidskracht ter beschikking stelt van zijn principaal, terwijl hij voor een of meer bepaalde firma's werkt en vrij beschikt over zijn tijd en zijn bezoeksregeling.

Wanneer een dergelijke handelsagent van deze werkzaamheden zijn beroep maakt, is hij handelaar en dienvolgens slechts ontvankelijk in een vordering, die zijn agentuurshandelingen raakt, indien hij in het handelsregister is ingeschreven (artikel 12, wet van 9 Maart 1929).

De vordering is ontvankelijk wanneer niet blijkt, dat de handelsvertegenwoordiging het gewone bedrijf van eiser is.

Bij overeenkomsten die niet vallen onder de wet van 7 Augustus 1922 mag de patroon de overeenkomst met zijn «industriaverhuurder» slechts onmiddellijk doen eindigen om een ernstige, aan de wederpartij onverwijld medegedeelde reden.

Ceuremans t/ N.V. Vanderhaeghen.

Overwegende dat eiser op 1 Augustus 1948 als vrije handelsvertegenwoordiger voor de gewesten Brussel, Antwerpen en Mechelen is gaan werken voor rekening van verweerster tegen 5 % commissieloon, zowel op de zijdelingse als op de rechtstreekse verkopen, betaald door de klanten, alle reiskosten ten laste van eiser;

dat volgend speciaal beding omtrent het einde van het contract werd ingelast: «beide partijen blijven

vrij het contract op te zeggen zonder enige verplichtingen... Het is de firma Vanderhaeghen ook niet geoorloofd de heer Ceuremans op te zeggen zonder geldige reden»;

Overwegende dat verweerster op 10 Maart 1952 de overeenkomst opzegde op grond van de gezondheids-toestand van eiser en het feit, dat deze toestand hem niet meer toeliet naar behoren te werken, daar in de laatste 6 maanden slechts 3 garnituren bij verweerster werden besteld;

dat eiser op 11 Maart 1952 daartegen protesteerde en thans verweerster dagvaardt, voorhoudend dat zij geen geldige reden tot opzegging bezat en zij dienvolgens aan eiser een schadevergoeding moet betalen gelijkstaand met 6 maanden commissieloon, berekend op de commissielonen over het jaar 1951, bedragende 127.366,50 frank, waarvan de helft is 63.683,25 frank;

Ontvankelijkheid :

Overwegende dat de Rechtbank ambtshalve de onontvankelijkheid van de vordering moet uitspreken, wanneer de eis zijn grond vindt in een handelsverrichting van een koopman, die in België een zaak heeft en verzuimd heeft zich in het handelsregister te laten inschrijven (artikel 12 wet van 9 Maart 1929);

Overwegende dat eiser niet gemachtigde van verweerster is, daar hij geen opdracht heeft ontvangen om rechtshandelingen in naam en plaats van verweerster te verrichten;

dat hij evenmin bediende is, daar hij niet zijn arbeidskracht als genus aan verweerster heeft verhuurd en niet ondergeschikte van verweerster was;

dat hij evenmin makelaar is, daar hij zijn diensten niet aan om het even wie aanbiedt ten einde contractsluiting mogelijk te maken;

dat hij geen commissionair is, omdat hij niet lasthebber is van verweerster en evenmin tegenover derden in eigen naam contracteert;

dat hij geen handelsreiziger is, omdat tussen hem en zijn principaal niet die ondergeschiktheid bestond, waarbij de principaal zijn werkzaamheid volgens preciese en gedetailleerde aanwijzingen regelt en rekenschap vordert van eisers tijd en bezoeken;

dat hij handelsvertegenwoordiger is, dit is met de principaal een agentuurcontract heeft gesloten, waarbij hij een deel van zijn arbeidskracht verhuurt om, werkend voor een of meer bepaalde huizen (nijveraars of grossisten), bestellingen voor hen uit te lokken en door te geven, terwijl hij vrij blijft wat de beschikking over zijn tijd en zijn bezoeksregeling betreft;

Overwegende dat dergelijke handelsvertegenwoordiger, wanneer hij daarvan zijn beroep maakt, handelaar is en dienvolgens ingeschreven moet zijn in het handelsregister om een ontvankelijke vordering, rakende zijn handelsverrichting, te kunnen instellen (Fredericq, T. I, n° 212; Les Nouvelles, T. I, Des Commerçants, n° 787);

Overwegende dat eiser niet ingeschreven is in het handelsregister, dat de eis niettemin ontvankelijk is, omdat uit de gegevens der zaak niet blijkt dat de handelsvertegenwoordiging de gewone bezigheid van eiser is;

Ten gronde :

Overwegende dat verweerster, naast de reden in haar opzeggingsbrief vervat, een tweede reden aanhaalt, nl. dat eiser voor een concurrerende firma werkte;

Overwegende dat deze tweede reden voor het eerst in de na de dagvaarding genomen besluiten van verweerster werd aangevoerd;

dat, afgezien van het al of niet bestaan van deze reden, zij niet in aanmerking kan genomen worden,

daar volgens de rechtspraak — bij overeenkomsten, die niet door de wet van 7 Augustus 1922 worden beheerst — de patroon jegens zijn ontslagen «industrial-verhuurder» slechts die ernstige gronden, die onverwijld opgegeven zijn, hetzij aangetekend hetzij op een andere wijze, inroepen mag (Rechtb. van Koophandel Luik, 19 Januari 1934, Jur. de Liège 1934, 158); getuigenbewijs wordt in dergelijk geval niet toegelaten (Rechtb. van Kooph. Brussel, 4 Januari 1926, J. C. B. 1926, 61; Rechtb. van Kooph. Antwerpen, 27 April 1926, P.A. 1926, 177; Rechtb. van Kooph. Luik, 30 April 1932, Jur. de Liège, 1932, 190; alle aangehaald in Waleffe, Rép. 1926-1935, V° Louage d'ouvrage, n°s 506, 519, 522, 564; Rechtb. van Kooph. Luik, 24 Juli 1930, Pas. 1930, III, 50; Rechtb. van Kooph. Brussel, 14 April 1948, T. Soc. R. 1948, blz. 68);

Overwegende dat de volgens verweerster onvoldoende werkzaamheid van eiser niet als een geldige reden voor onmiddellijke opzegging kan worden beschouwd;

dat het verbod, aan verweerster opgelegd door het contract om eiser niet zonder geldige reden op te zeggen, speciaal met inkt geschreven werd, zodat het de aandacht van beide partijen heeft gewekt en de bedoeling was eiser een vaste betrekking te bezorgen, tenzij verweerster niet enkel een reden, maar een «geldige» reden had om de overeenkomst te doen eindigen, dit is een deugdelijke, vanzelf in het oog springende reden, die onmiddellijk elke relatie breekt;

Overwegende dat verweerster niet bewijst eiser vooraf gewezen te hebben op zijn verminderde afzet en op de eventualiteit, dat zij bij verder verzuim in dezelfde mate een geldige reden tot opzegging zou hebben;

dat dus de geringere afzet aan verweerster aanvankelijk geen aanstoot heeft gegeven, doch eerst nadat verweerster gehoord had van het optreden van eiser voor een andere firma, hetgeen ter zake zonder betekenis is;

Overwegende echter dat bij de beoordeling van de verschuldigde vergoeding de Rechtbank rekening moet houden met wat voorgevallen is;

dat eiser op die grond geen recht heeft op een vergoeding van 6 maanden en ook ten onrechte deze vergoeding, bepaalt op het gehele verlopen jaar 1951, daar eiser eerder de 12 laatste maanden van zijn activiteit als basis moet nemen, zijnde vanaf Maart 1951 tot Maart 1952, zijnde samen ± 12.000 frank;

dat eiser geen recht heeft op de helft van dit bedrag maar, aangezien hij vrije vertegenwoordiger is en andere huizen representeert en in de laatste tijd inderdaad een sterk verminderde activiteit aan de dag heeft gelegd, slechts aanspraak kan maken op een billijke vergoeding van 2 maanden, weze voor voormelde bedragen 120.000 frank : 6 = 20.000 frank;

dat dan nog dit bedrag zijn zuivere winst niet geeft, maar zijn brutoverdienste, vermits verweerster krachtens het contract geen reiskosten moet dragen;

dat derhalve een netto-vergoeding van 16.000 frank volstaat;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle andere besluiten afwijzend;

Veroordeelt verweerster om aan eiser te betalen de som van 16.000 frank met de gerechtelijke rente en alle de kosten van het geding;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT TE BERCHEM

17 November 1953.

Rechter : M. Baeten.

Advocaten : Mrs P. Pollet en L. Schöller.

Gezinsvergoedingen. — Betekenis van de woorden «eenzelfde beroepsbedrijvigheid» in art. 362 van het K. B. van 22 December 1938.

In artikel 362 van het K. B. van 22 December 1938 wordt met de woorden «eenzelfde beroepsbedrijvigheid» niet een juridische, doch een feitelijke identiteit bedoeld : de beroepsbedrijvigheid van een loontrekkend werknemer en die van iemand, die geen loon trekt, kunnen immers in rechtskundige zin nooit dezelfde zijn.

De taak als bezoldigde bestuurder ener vennootschap en die van beheerder ener andere vennootschap zijn niet eenzelfde beroepsbedrijvigheid, zelfs al is laatstgenoemde vennootschap een filiale van de eerste.

De bedrijvigheid als bezoldigd bestuurder ener vennootschap en die als beheerder van dezelfde vennootschap zijn evenmin eenzelfde beroepsbedrijvigheid.

Onderlinge Maatschappij t/ Verbruggen.

Aangezien de eis steunt op de wet van 10 Juni 1937, houdende uitbreiding van de gezinsvergoedingen tot de werkgevers en de niet-loontrekkenden, en de bij die wet voorziene besluiten;

Aangezien de som van 7.705 frank gevorderd wordt voor bijdragen met aankleven, betreffende de twee semesters van de jaren 1949, 1950, 1951 en 1952 en het eerste semester van het jaar 1953;

Aangezien aanlegster aanvoert dat verweerder die bijdragen verschuldigd is in zijn hoedanigheid van beheerder van de vennootschappen «Brouwerij De Populieren», «Les Brasseurs Anversois», «Marsbronnen», «Brouwerij Raeymaeckers-Gevers», «Artes» en van commissaris van de vennootschap «Société Centrale Immobilière d'Anvers»;

Aangezien niet betwist is dat verweerder al die hoedanigheden bezit;

Aangezien krachtens artikel 23 van het K. B. van 22 December 1938 de beheerders van de vennootschappen, onder a) van dat artikel bedoeld, alsmede de commissarissen van de vennootschappen, in de voorlaatste alinea van dat artikel vermeld, gelijkgesteld worden met de onafhankelijke arbeiders;

Aangezien verweerder aanvoert, dat hij de bediende (directeur) is van de vennootschap «Brouwerij De Populieren» en derhalve bij toepassing van de wet van 4 Augustus 1930 als loontrekkende wordt beschouwd, dat zijn bedrijvigheid als bediende van de vennootschap «Brouwerij De Populieren» feitelijk dezelfde is als zijn bedrijvigheid als beheerder der vennootschappen «Brouwerij De Populieren», «Les Brasseurs Anversois», «Marsbronnen», «Brouwerij Raeymaeckers-Gevers», «Artes» en van commissaris van de vennootschap «Société Centrale Immobilière d'Anvers», dat derhalve krachtens artikel 362 van het Koninklijk Besluit van 22 December 1938 (artikel 33 van het Besluit van de Regent van 7 September 1947) alleen de wet van 4 Augustus 1930 op hem toepasselijk is en hij geen enkele verplichting heeft krachtens voormeld Koninklijk Besluit;

Dat hij bij wedereis de bedragen belopende 3.905 frank, die hij aldus zonder enige verplichting beweert

betaald te hebben sedert 30 Juni 1946, terugvordert, samen met de gerechtelijke intresten;

Aangezien bedoeld artikel 362 bepaalt dat, indien tengevolge van eenzelfde beroepsbedrijvigheid iemand door het Koninklijk Besluit van 22 December 1938 als werkgever of niet-loontrekkende en terzelfdertijd bij toepassing van de wet van 4 Augustus 1930 als loontrekkende wordt beschouwd, dan alleen deze laatste toepasselijk is en de belanghebbende geen enkele verplichting heeft krachtens dat Koninklijk Besluit;

Aangezien blijkt dat verweerder inderdaad bediende (directeur) is van de vennootschap «Brouwerij De Populieren»; dat hij wegens zij bedrijvigheid in dat beroep bij toepassing van de wet van 4 Augustus 1930 als loontrekkende wordt beschouwd;

Aangezien verweerder aanvoert, dat in voormeld artikel 362 met de woorden «eenzelfde beroepsbedrijvigheid» geen juridische doch een feitelijke eenzelvigheid wordt bedoeld, dat immers de beroepsbedrijvigheid van een loontrekkende en die van een niet-loontrekkende juridisch nooit dezelfde kunnen zijn;

Aangezien echter betwist wordt en niet bewezen is dat de beroepsbedrijvigheid van verweerder als bediende (directeur) van de vennootschap «Brouwerij De Populieren» feitelijk eenzelfde is als zijn beroepsbedrijvigheid in zijn andere hogervermelde hoedanigheden; dat zelfs indien bewezen ware, quod non, dat de «Société Centrale Immobilière d'Anvers» een filiale is van de «Brouwerij De Populieren» en dat de andere bovengenoemde vennootschappen, juist zoals de «Société Centrale Immobilière d'Anvers», afhankelijk van de «Brouwerij De Populieren», daaruit de bedoelde feitelijke eenzelvigheid niet zou blijken; dat in geen geval die feitelijke eenzelvigheid bestaat tussen de bedrijvigheid van verweerder als bediende van de «Brouwerij De Populieren» en zijn bedrijvigheid als beheerder van dezelfde vennootschappen;

Aangezien derhalve verweerder ten onrechte beweert dat krachtens artikel 362 van het Koninklijk Besluit van 22 December 1938 alleen de wet van 4 Augustus 1930 op hem toepasselijk is en hij geen enkele verplichting heeft krachtens voormeld Koninklijk Besluit;

Aangezien de eis niet anders bestreden wordt en gegrond voorkomt;

Aangezien dan ook de wedereis ongegrond is;

Om deze redenen,

Uitspraak doende op tegenspraak, veroordelen verweerder om op bovenvermelde gronden aan aanlegster te betalen de som van 7.705 frank met de gerechtelijke intresten;

Verklaren de wedereis ongegrond en wijzen hem af.

NOOT: In dezelfde zin: Vredegerecht Berchem, 19 Juni 1951 in zake Onderlinge Maatschappij t/ Van Elst (niet gepubliceerd).

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

VREDEGERECHT TE HOOGSTRATEN

13 October 1953

Rechter: M. Aerts A.

Advocaten: Mrs Van Gorp en Van Hal

1. **Betrekkelijke bevoegdheid.** — Verdrag geldt als wet.
2. **Huur en verhuur.** — Niet-eigenaar kan verhuurder zijn. — De verhuurder behoeft tegenover de huurder niet zijn eigendomsrecht te bewijzen. — Bij toepassing van art. 1727 B.W. is de huurder verplicht zijn verhuurder, niet de eigenaar in vrijwaring op te roepen. — Niet overgelegd huurcontract en niet bepaalde huurprijs: onmogelijkheid voor de rechter om uitspraak te doen over de grond der zaak.

1. *Een verdrag, zoals het geformuleerd is, geldt als wet; de Rechter vermog niet te beoordelen of een wet — en dus evenmin een verdrag — missingen bevat.*

Daar het Verdrag van Maastricht de in het geding bedoelde percelen toekent aan de gemeente Baarle-Hertog, is de vrederechter, binnen wiens rechtsgebied Baarle-Hertog gelegen is, betrekkelijk bevoegd om van het geschil kennis te nemen.

2. *Vermeldingen van het kadaster vermogen niet een titel van eigendom te verschaffen.*

Om een goed te verhuren behoeft men er niet noodzakelijk eigenaar van te zijn: een hoofdhuurder kan b.v. andermans goed onderverhuren; ook de vruchtgebruiker kan verhuren.

Bij toepassing van artikel 1727 B.W. is de huurder verplicht zijn verhuurder in vrijwaring op te roepen, niet de eigenaar van het gehuurde pand. Wie de eigenaar is, gaat de huurder niet aan en de verhuurder is niet verplicht zijn eigendomsrecht tegenover de huurder te bewijzen.

Vordering tot betaling ener som als huurprijs en tevens tot ontbinding van de huurovereenkomst op grond van wanbetaling. Nu geen huurcontract is overgelegd noch de eventueel overeengekomen huurprijs is betaald, is het de rechter wegens gebrek aan gegevens, niet mogelijk uitspraak te doen over de grond der zaak.

Van den Eynde t/ Van Zundert.

Overwegende dat de vordering, bij het inleidend exploit ingesteld, strekt om:

1° verweerder te horen veroordelen aan aanlegger te betalen als huurprijs voor de maand vanaf 1 Maart tot 1 April 1953 de som van negen honderd franken, bedrag vermeerderd met de protestkosten en bankkosten, gezamenlijk met de gerechtelijke intresten en de kosten;

2° verweerder te horen veroordelen bedoelde woning te verlaten op grond van nalatigheid van betaling en de dienvolgens uitgesproken ontbinding van de huurovereenkomst binnen de 24 uur na betekening van het vonnis, met formule van uitzetting.

I. Wat de bevoegdheid betreft.

Overwegende dat verweerder opwerpt de onbevoegdheid van het Vredegerecht te Hoogstraten, omdat de percelen waarop het huis, ten aanzien waarvan betaling van de huurprijs en ontbinding der huur gevorderd wordt, gelegen zouden zijn in Nederland;

Overwegende dat partijen akkoord zijn om de percelen te identificeren door de nummers 91 en 92, vermeld in het verdrag van Maastricht van 8 Augustus 1843, niettegenstaande thans deze percelen zowel

op het Nederlands als op het Belgisch kadaster met andere nummers geïdentificeerd worden;

Overwegende dat, waar het verdrag van Maastricht voornoemde nummers 91 en 92 toekent aan de Gemeente Baarle-Hertog, zijn Wij bevoegd «ratione loci», vermits de Gemeente Baarle-Hertog binnen de grenzen van ons kanton is gelegen;

Overwegende dat verweerders vruchteloos beweren dat het verdrag van Maastricht missingen zou bevatten, daar het verdrag, zoals het geformuleerd is, geldt als wet en de Rechter niet vermag te oordelen dat een wet missingen bevat;

Overwegende dat vermeldingen van het kadaster evenmin iets vermogen tegen de wet.

II. Wat de ontvankelijkheid betreft.

Overwegende dat verweerder aanvoert dat de vordering slechts ontvankelijk zou zijn in geval aanlegger zou bewijzen zijn recht als eigenaar en verhuurder;

dat verder verweerder beweert dat volgens het Belgische kadaster de goederen deel uitmaken van het Staatsdomein;

Overwegende dat deze beweringen tot de volgende opmerkingen aanleiding geven:

1) dat de vermeldingen van het kadaster niet van aard zijn iemand een titel van eigendom te verschaffen;

2) dat men niet noodzakelijk eigenaar moet zijn van een goed om dit te kunnen verhuren;

dat men inderdaad andermans goed kan verhuren zonder het in pacht te hebben;

dat men andermans goed als hoofdhuurder kan onderverhuren;

dat men andermans goed kan verhuren ingevolge een recht van vruchtgebruik.

Dat aldus de verhuurder niet noodzakelijk een eigendomstitel moet bezitten;

Overwegende dat anderzijds verweerder niet bewezen heeft dat aanlegger geen eigenaar zou zijn.

Overwegende dat dus blijft na te gaan of verweerder eisen kan van aanlegger, dat hij zou voorleggen een titel van eigendom of een titel van verhuurder;

Overwegende dat verweerder niet beweert een zakelijk recht te hebben op bedoeld goed en enkel beweert huurder te zijn en erkent huurgelden verschuldigd te zijn, doch betwist deze verschuldigd te zijn aan aanlegger, die betaling van huurgelden en de ontbinding van de huur vordert wegens wanbetaling dezer huurgelden;

Overwegende dat, waar verweerder bekend slechts aanspraak te kunnen maken op een huurrecht en aanleggers eigendomsrecht en recht om te verhuren betwist, aldus zelf toegeeft dat hij het goed in huur houdt van een andere persoon, die eigenaar is of ten minste rechtmatig aanspraak mag maken op het recht om te verhuren;

Overwegende dat, waar aanlegger gedagvaard heeft ten einde artikel 1727 van het Burgerlijk Wetboek te horen toepassen, dit wil zeggen, onder meer verweerder het goed te doen verlaten, verweerder zich ook moet schikken naar de inhoud van datzelfde artikel 1727 en gehouden is de verhuurder, van wie hij het goed houdt, in vrijwaring op te roepen;

Overwegende dat artikel 1727 aan de huurder niet oplegt de «eigenaar» op te roepen, maar enkel de «verhuurder», van wie hij het goed houdt, en het aldus duidelijk is, dat de huurder zich niet heeft in te laten met de vraag, betreffende het eigendomsrecht, en aldus aanlegger niet gehouden is zijn eigendomsrecht te bewijzen tegenover verweerder;

Overwegende dat artikel 1727 duidelijk ten doel heeft de huurder op te leggen zijn «verhuurder» op te roepen, opdat deze de onrechtmatige beweringen en eisen van derden zou weerleggen;

Overwegende dat, waar verweerder niet handelt overeenkomstig artikel 1727 en zijn beweerde verhuurder noch noemt, noch oproept, zijn bewering als zou aanlegger noch eigendomsrecht noch recht van verhuring op het goed bezitten elke ernst mist en de vordering dienvolgens ontvankelijk is.

III. Ten gronde.

Overwegende dat aanlegger betaling vordert ener som, welke de huurprijs zou uitmaken en tevens ontbinding wegens wanbetaling daarvan;

Overwegende dat verweerder, beweerende gebonden te zijn door een huurcontract, aanbiedt de daarin bepaalde som te betalen;

Overwegende dat noch enige huurcontract enerzijds noch de daarin vermelde eventueel overeengekomen som anderzijds wordt voorgelegd noch bepaald;

Overwegende dat derhalve noch aanlegger noch verweerder voldoende uitleg verschaffen en het Ons, bij gebrek aan gegevens niet mogelijk is uitspraak te doen nopens de grond der zaak.

Om deze redenen,

Gezien de artikelen 2, 3, 4 en 41 der wet van 15 Juni 1935;

Wij, Armand Aerts, Vrederechter van het Kanton Hoogstraten, rechtdoende op tegenspraak en in eerste aanleg;

Verklaren Ons bevoegd kennis te nemen van de eis zoals ingesteld;

Verklaren de eis ontvankelijk.

Alvorens recht te doen ten gronde, bevelen de heropening der debatten.

Houden de beslissing omtrent de kosten aan.

BALIELEVEN

VLAAMSE CONFERENTIE BIJ DE BALIE TE ANTWERPEN

Openbare Vergadering op 26 Februari 1954

De bouwmeester van het Gerechtsgebouw heeft blijkbaar van meetaf aan rekening gehouden met de ongezonde doch drukke interesse die moorden, brandstichtingen enz., — vrijwel met uitsluiting van alle overige rechtszaken — bij het grote publiek kennen, en derhalve de Assisenzaal zeer ruim opgevat. En toch bleek zij amper groot genoeg om plaats te bezorgen aan de talrijke schare van uitgelezen belangstellenden die naar de voordracht kwamen luisteren van Prof. Dr. Albert Westerlinck, over de «Tragiek van Cervantes en Glorie van Don Quichotte».

Toen voorzitter Mr. L. Rombaut de gehoorzaal binnentrad, namen aan zijn zijde plaats: stafhouder Mr. R. Victor; de heer Ch. Van Hal, voorzitter der Rechtbank van Eerste Aanleg; burgemeester Mr. L. Craeybeckx; de heer H. Anthonis, ere-voorzitter der Rechtbank en de voorzitter der Federatie Mr. Ch. Boelens. Op het podium namen verder plaats oud-stafhouder Mr. C. Van der Planken; Mr. P. De Schryver, secretaris der Orde; de heer H. Schoonen, referendaris bij de Rechtbank van Koophandel; Mr. J. Van Doosselaere, voorzitter van de Conférence du Jeune Barreau; verscheidene oud-voorzitters der Vlaamse Conferentie en een talrijke groep leden van de zittende en staande magistratuur.

De banken van jury en verdediging werden door getabberde confraters bezet.

Na de hoogwaardigheidsbekleders om hun aanwezigheid bedankt te hebben en alle toehoorders welkom te hebben geheten, richtte de voorzitter zich tot Prof. Westerlinck en herinnerde de toehoorders aan de culturele eretitsels welke de spreker wist te verwerven: doctor in de Germaanse filologie, hoogleraar te Leuven, leraar bij de Hogeschool voor Vrouwen, secretaris van het van ouds bekende toonaangevende literaire tijdschrift «Dietse Warande en Belfort» en lid van de Maatschappij van Nederlandse Letterkunde te Leiden.

Door de voorzitter werd dan, na de spreker, ook het onderwerp gesitueerd. Hij vroeg zich daarbij af of Prof. Westerlinck dit thema had uitgezocht omwille van des voorzitters (door diens eerder geringe corpulentie) suggestieve figuur, ofwel omdat de advocaten de onhebbelijke gewoonte hebben om precies de meest hopeloze zaken met de grootste hardnekkigheid te verdedigen. Tenslotte, zoals de eeuwenoude traditie der Conferentie het wil, dankte hij de spreker op voorhand voor zijn (naar alle verwachtingen schitterende) voordracht, en gaf hem het woord.

Prof. Westerlinck schetste vooreerst Spanje ten tijde van Cervantes: door het verslaan der Moren, de inwendige unificatie en de verovering van Amerika gekomen op een toppunt van militaire macht, met er aan verbonden een voor dit land ongekende welvaart en een hoge opbloei der cultuur op alle gebied. Maar tevens, zowel op politiek als op militair gebied, de eerste voortekenen van het nakende verval.

Miguel de Cervantes Saavedra werd in 1547 geboren te Alcalá de Henares, als zoon van een rondreizend chirurg, en bracht zijn jeugd door in trekkend bohemersleven met gans het gezin van zijn vader. Nog jong trok hij naar Italië, eerst als kamerknecht, maar een jaar later als soldaat. Naast zijn honger naar de verte, die hij wel uit zijn prille jeugdjaren zal hebben overgehouden, dreef hem het ridderideaal der (ook anno 1954 in Spanje nog niet afgesloten) middeleeuwen: de drang geschiedenis te maken en met het zwaard te vechten voor een grootse idee (met inbegrip van de dromen van El Cid en de hoop toch zeker niet op zijn bed te moeten sterven) en tenslotte het verlangen om de wereld en zijn vrouwelijk schoon te zien.

Dit ideaal kan Cervantes dan ook uitleven: hij maakt de (grootste en meest nutteloze) zeeslag bij Lepanto mee, en wordt er zwaar gekwetst. Half genezen verlaat hij het hospitaal te Messina om ten strijde te trekken tegen Ottoman en zeerovers. Na een korte pause te Napels scheept hij terug in voor een slag tegen de Moren bij Tunis. De stad wordt genomen en Cervantes keert met de zijnen naar Sicilië terug. Met een bespottelijk kleine soldij en een vergeefse hoop op promotie gaan zeven maanden voorbij in afwachting van nieuwe wapenfeiten die niet komen. Dan vertrekt Cervantes naar Spanje met op zak een eigenhandige aanbeveling van Don Juan voor de koning. Bij Marseille wordt zijn schip echter gekaapt door de Moorse zeerovers, die hem naar Algiers voeren. Hij verblijft er tussen een 600.000 mede-gevangenen. Afwisselend vallen hem verleidingen en erge folteringen te beurt. Die slavernij duurt vijf jaar en viermaal poogt hij te ontsnappen. Telkens wordt hij verraden door lotgenoten. De vlam van zijn ideaal brandt onder-tussen hoog: hij stuurt gesmokkelde brieven naar Filips, waarop antwoord uitblijft; hij beraamt een vloot-expeditie tegen Algiers, plan dat geen weerklank vindt; zijn dromen over Spanje en de christenheid oogsten weinig succes. Tenslotte bekomen twee onderhandelaars zijn vrijlating mits een hoog losgeld. Maar vooraleer

Algiers te verlaten spant hij er nog een ere-proces in tegen zijn verkliekers.

Cervantes is 33 jaar oud als hij in Spanje terugkeert. En dit feit luidt een tweede fase van zijn leven in. Zijn ideaal is ongeschonden, doch er is iets in hem gebroken. Zijn familie is straatarm geworden en nergens vindt hij begrip voor zijn kritiek en zijn plannen: de kastelen der grote heren blijven voor hem gesloten en voor de koning bestaat hij niet eens. Hij laat zich dan maar ronselen voor de oorlog tegen Portugal. Daarop heeft hij een verhouding met een toneelspeelster te Madrid, waaruit een onwettig kind, Isabella, wordt geboren. Hij is 37 jaar oud als hij trouwt met een 20 jaar jonger, dom meisje van kleine adel, vergissing die hij spoedig betreurt. In de grond interesseert het vrouwelijk-sentimentele hem alleen voorbijgaand; zijn dromen vol leven en avontuur blijven eigenlijk zijn enig ideaal.

Hij is 40 jaar oud, en heeft nog niets bereikt. Hij grijpt thans naar de pen om zich hierdoor met roem te beladen, waar die van het zwaard hem ontging. Hij schrijft epische verhalen over de wapenfeiten die hij meemaakte, maar oogst enkel koelheid en zelfs spot.

Ondertussen heeft hij te Sevilla een baantje bemachtigd als agent van de staat om de geld- en graan-inzameling voor de Armada te leiden. Herhaaldelijk wordt hij (grotendeels ten onrechte) van financiële onregelmatigheden beticht, en tweemaal maakt hij ook kennis met de binnenzijde der gevangenis. Maar door deze betrekking komt hij dagelijks in contact met het volkje dat hem de personaliteiten zal leveren voor zijn Don Quichote: op het land de doodarme doch fiere boeren, en in de taveernen de bonte wereld van artisten, kale jonkers, koppelaarsters, nachtridders en brasseurs d'affaires. Met deze laatste categorie vooral is hij dik maatjes; want ontelbaar zijn de duistere zaakjes die hij drijft, waarbij hij er zich echter wel voor hoeft de streep van het strafbare te overschrijden. Zijn laatste levensjaren besteedt hij uitsluitend aan zijn werk. Enkele weken vóór zijn dood beleeft hij nog de roem van zijn Don Quichote, maar dit is hem onverschillig geworden. Hij sterft arm te Madrid in 1616, bijna 70 jaar oud.

De veelzijdige raté Cervantes reageerde niet «modern» op de opeenstapeling van mislukkingen die zijn deel waren, maar wel met een ironisch boek, zijn meesterwerk «Don Quichote», dat — bij deze veel-schrijver die hij was — een artistiek mirakel mag genoemd worden. Maar het menselijk wonder blijkt in dit boek nog groter te zijn. Cervantes' oorspronkelijke bedoeling was waarschijnlijk niets méér dan zijn tijd in de gevangenis en later op zijn zolderkamer te Valladolid nuttig door te brengen, door iets te schrijven dat de mensen deed lachen. Maar gaandeweg moet hem de diepere zin van hetgeen hij schreef duidelijk geworden zijn. Hij schiep een parodie van de in die tijd zo gegeerde ridderroman met zijn verbeeldingswereld vol moed en avontuur. Hij reageerde niet alleen tegen de excessen, maar ook tegen de kern zelf van het genre: het illusionisme en de verdwazing die het medebrengt. Doch naast de satyre, geven de caricaturen uit het boek het levende beeld van Cervantes zelf, van het 16^e eeuwse Spanje, en tenslotte van alle mensen, zodat het een monument van universeel symbolisme geworden is.

Al naar gelang de criticus, meende men in Don Quichote een persoonlijke of politieke satyre, een anti-monarchistische allegorie, een filosofische satyre met aanval op Kerk en bijbel, of een cultuurfilosofische allegorie te moeten zien. In feite is het een satyre op de hele tijdsgeest en op alle menselijke tekorten. De draagwijdte ervan is echter niet zozeer in de theorie

dan wel in het persoonlijk beleven terug te vinden. Want de figuren van Don Quichote en Sancho Panza vormen met al hun gebreken en hoedanigheden *samen* het meest volledige beeld van de mens. Immers ook Panza paart aan zijn materialistische levensvisie een verbluffend gezond verstand, een primaire waarheidsliefde en een zuiver ideaal van morele integriteit. En de meest dwaze zotternijen van Don Quichotte zijn steeds door de hoogste motieven ingegeven. Cervantes verguisde zijn figuren niet, maar wilde zuiverend optreden, zodat zijn hoofdpersonen een credietzijde vertonen, die hen op de hoogte plaatst van andere tijdgenoten als Ignatius van Loyola en Theresia van Avila.

De intense dramatiek van Don Quichote is juist hierin te vinden dat Cervantes er blijk van geeft dat hij het geloof in zijn jeugsidealen nog steeds behield, en hij door zijn bevrijdende lach zoete wraak neemt op zichzelf en zijn ontgoochelingen, en dit zonder bijtoon van bitterheid. Maar het slot van het boek brengt de nederlaag der illusie-verdwazing door het ontwaken van de held uit zijn droom.

Prof. Westerlinck maakte vervolgens een vergelijking tussen Cervantes en de priester-filosoof Calderon. Bij deze laatste is al het wereldse maar schijn (het «parecer») en alléén het hemelse werk (het «ser») heeft belang, terwijl Cervantes meer aan het aardse leven gebonden is.

Daarop stelt spreker de vraag hoe Cervantes ertoe kwam zijn levensboodschap in de mond van een «halve gare» te leggen. Het antwoord is complex, want de lezer moest méér geamuseerd worden door het verhaal naarmate de inhoud dieper was en de schrijver bedoelde ook hierdoor Spanjes tragiek weer te geven. Overigens is het in de ganse wereldliteratuur een geliefd procédé geweest: vgl. Diogenes met zijn vat en zijn lamp, Hamlet en King Lear bij Shakespeare, en trouwens de ganse Spaanse letterkunde uit die tijd.

Cervantes geeft in zijn Don Quichote een volledige tijdsbeeld der Spanjaarden: mystisch en idealistisch, doch ook aards, speels en vurig, een mengsel van Romeinen en Moren, fier, blij en praatgraag, maar arm. En dit alles in een plastische taal die blijk geeft van een ongemeen vertellerstalent.

Dit boek is heel wat existensiëler dan alles wat heden ten dage op dit praedicaat aanspraak maakt. En de zeer verheven moraal ervan is dan ook geen andere dan «Psyché nikai»: het vlaggewoord van Europa's opmars en het sleutelwoord van Cervantes. Bij hem wordt traan tot glimlach en tragiek tot triomf. Ook thans is die omschakeling nodig, omdat de angst méér en sterker dan ooit voortleeft.

Spreker besloot zijn voordracht met de oproep: «Don Quichote is niet dood. Laten wij allen achter zijn figuur optrekken om zijn rijk voor de mensheid te veroveren.»

Hartelijke en langdurige toejuichingen dankten Professor Dr Albert Westerlinck voor zijn leerrijke en boeiende voordracht, waarvan ook de vorm zowel stylistisch als taalkundig feilloos verzorgd was.

J. G.

VLAAMS PLEITGENOOTSCHAP TE BRUSSEL

De voordracht die Prof. René Dekkers op Woensdag 25 Februari 1954 hield onder de titel «Overal hetzelfde recht», werd door een talrijk en uitgelezen publiek bijgewoond.

Tot het succes van deze voordracht heeft zeker bijgedragen de vermaardheid die Prof. Dekkers heeft verworven door zijn belangwekkende publicaties.

Onder de aanwezigen werden o.m. opgemerkt de heer R. Hayoit de Termicourt, Procureur-Generaal bij het Hof van Verbreking; de heer J. Suetens, eerste-

voorzitter bij de Raad van State; de heer C. De Swaef, referendaris bij de Rechtbank van Koophandel te Brussel; Mr Gilson de Rouvreux, afgevaardigde van de heer Stafhouder, Mr Van Reepinghen, hoofdredacteur van het Journal des Tribunaux; benevens vele andere magistraten en advocaten.

De volledige tekst der voordracht verschijnt in het huidige nummer van het Rechtskundig Weekblad.

Door zijn onlangs verschenen werk «Le Droit Privé des Peuples», dat in het Rechtskundig Weekblad uitvoerig werd besproken (R. W. 1953-1954, kol. 860 en vgl.), waren de ideeën reeds bekend die Prof. Dekkers in zijn voordracht behandelde.

Op grond van zijn ondervinding, opgedaan in zeer omvangrijke vergelijkende rechtsstudies, meent spreker te kunnen besluiten dat het recht tenslotte een functie is van vier veranderlijke factoren: de omgeving, de middelen van bestaan, de geest van het volk en de politieke ontwikkeling.

Wanneer die gegevens dezelfde zijn, moet om zo te zeggen mathematisch hetzelfde recht ontstaan.

Waar die gegevens verschillen en in de mate dat zij verschillen, verschilt ook het recht bij de onderscheiden volkeren.

Naarmate die gegevens bij de verschillende volkeren naar elkaar toegroeien, verwezenlijkt zich ook de eenmaking van het recht.

Zoals de heer L. Th. Maes in zijn recensie over het hogergenoemd werk schrijft, zullen de merkwaardige studiën van Prof. Dekkers zeer tegenstrijdig besproken en onthaald worden. Dit bleek trouwens reeds uit de vinnige discussies die na de vergadering werden gehouden, in verschillende groepjes van het wegtrekkende publiek.

MEDEDELINGEN

VOORZORGSKAS VOOR ADVOCATEN

Het Bestuurscomité der Voorzorgskas voor Advocaten, met het oog op alle mogelijke vereenvoudiging in de uitvoering van de schikkingen betreffende de pleitzegels, maakt de confraters attent op het volgende:

1. De advocaten die om een of andere reden het formulier van toetreding tot de kas niet ontvingen, worden verzocht het aan te vragen aan de Voorzorgskas, 12, Stooftstraat te Brussel.

De contracten worden in één exemplaar aan de leden toegezonden, doch het dubbel zal in ruil op grond van de verstrekte inlichtingen worden opgestuurd.

2. Er wordt herinnerd aan artikel 15, alinea 3, der statuten.

De advocaten kunnen van nu af, indien zij het wensen, onmiddellijk de som van 7.500 fr. op de post-checkrekening n° 64857 der Voorzorgskas overschrijven 't zij de maximum bijdrage voor de 10 maanden van het dienstjaar 1954. De kas zal tegen deze storting een aantal zegels met stempel van het dienstjaar en op naam van de advocaat laten toekomen. Zulke zegels kunnen heel het jaar door voor alle jurisdicties worden benut. De kas zal bij eventuele uitputting ervan tijdens het dienstjaar gratis de gevraagde zegels laten geworden.

3. Luidens artikel 5 der statuten moet de zegel slechts éénmaal per zaak worden gebruikt.

Elk optreden vanaf 1 Maart geeft aanleiding tot het gebruik van de zegel, zelfs in een voordien begonnen zaak.

4. Treedt de advocaat op in een zelfde zaak voor verschillende partijen of voor een partij in verschillende hoedanigheden, of stelt hij verschillende eisen, dan blijft één zegel voldoende voor de ganse zaak.

WETGEVING

WETSVOORSTEL BETREFFENDE DE RECHTSTOESTAND VAN DE ADVOCATEN - PLEITBEZORGERS

Toelichting

Mevrouwen, Mijne Heren,

Bij sommige rechtbanken van eerste aanleg, bepaald bij artikel één van de wet van 10 Juni 1891, worden de functies van pleitbezorger door advocaten-pleitbezorgers uitgeoefend.

De betrokken rechtbanken zijn :

- 1) voor het gebied van het Hof van Beroep te Brussel : Mechelen, Turnhout, Nijvel, Doornik;
- 2) voor het gebied van het Hof van beroep te Gent : Veurne, Ieper, Oudenaarde;
- 3) voor het gebied van het Hof van beroep te Luik : Hoei, Marche-en-Famenne, Neufchâteau.

Het gaat hier over rechtbanken waar het aantal te behandelen zaken niet volstaat om het bestaan te verzekeren van pleitbezorgers die uitsluitend van dit beroep zouden leven; bijgevolg werden sommige advocaten gemachtigd bij hun oorspronkelijke bezigheid deze van pleitbezorger te voegen, mits ze daartoe overeenkomstig het Koninklijk besluit van 8 Februari 1833 bij ministerieel besluit geroepen werden.

Het voorrecht dat aldus aan sommige advocaten ten opzichte van hun collega's van dezelfde balies wordt toegekend, wordt niet gecompenseerd door een overeenstemmend verbod, dat een rechtvaardiging van het voordeel zou zijn, maar misschien in feite onmogelijk zou blijken, namelijk het verbod voor andere rechtscollegs te pleiten.

Dit geeft aanleiding tot onaantvaardbare gevolgen : Beschouwd als ministeriële ambtenaren, zijn deze pleitbezorgers moeilijk te vinden waar ze altijd zouden moeten zijn en hun diensten laten dan ook te wensen over.

Op het gebied van de uitoefening van hun beroep van advocaat, verkeren ze in een begunstigde positie op het stuk van concurrentie, want ze ontvangen emolumenten uit een dubbele bron en hun naam moet voorkomen in de door hun collega's gepleite zaken. Iedereen kent ook de al te nauwe banden die bestaan tussen deze advocaten-pleitbezorgers en de notarissen.

Deze beschouwingen sluiten aan bij deze welke het Verbond der Advocaten in verband met de pleitbezorgers in het algemeen heeft doen gelden.

Evenwel bestrijken ze slechts een zeer beperkte sector, waar de grieven onbetwistbaar en gemakkelijk op te lossen zijn, want bij deze maatregel zouden slechts begunstigten zijn, wier aantal in feite zeer beperkt zou zijn en dus geen gevaar zou opleveren voor de verworven rechten.

Blijkt daarentegen uit de ondervinding dat de voorgestelde hervorming geheel en gans voldoening geeft, dan zou het gemakkelijk zijn ze geleidelijk per categorie rechtbanken uit te breiden. Een geleidelijke gelijkshakeling van de functies van advocaat en van pleitbezorger zou aldus samengaan met de aan de gang zijnde progressieve beperking van de rol der pleitbezorgers.

We stellen hier dus een zeer beperkte en evidente hervorming voor. Ze beantwoordt aan een gedachte van vooruitgang, rechtvaardigheid en gelijkheid; ze kan

evenwel het vertrekpunt worden van meer uitgebreide hervormingen, bestemd om de rechtspleging voor de rechtzoekenden bevattelijker te maken, volstrekt noodzakelijke hervorming, die door de meerderheid der advocaten en door hun Verbond voorgestaan wordt en geleidelijk zonder horten of stoten datgene tot stand brengt wat ineens niet te verwezenlijken is.

We menen dat er geen beletsel bestaat om aan sommigen de hoedanigheid van ministerieel ambtenaar te verlenen zonder benoeming door de uitvoerende macht; de toelating tot de balie en de uitoefening van het beroep sinds 10 jaren zijn wel de waarborg van een keuze door de Minister waard.

H. Lahaye.

Wetsvoorstel

Enig artikel.

Bij de in het 2° lid van het eerste artikel der wet van 10 Januari 1891 bedoelde rechtbanken van eerste aanleg zullen hun toelating als pleitbezorgers mogen vragen, alle advocaten, zonder beperking van aantal, die bij de balie van het gebied van de rechtbank ten minste 10 jaar practijk hebben en gevestigd zijn in de stad of de zetel van de rechtbank.

Wanneer een rechtbank van eerste aanleg van de in de 2° paragraaf van het eerste artikel vermelde categorie overgaat naar deze welke in de 1° paragraaf vermeld wordt, of, zo deze overgang reeds is geschied, wanneer de functies van pleitbezorger nog in feite uitgeoefend worden door advocaten-pleitbezorgers, zal de rechtstoestand evenwel dezelfde blijven als hierboven bepaald.

4 Februari 1954.

*H. Lahaye,
J. Oblin,
G. Housiaux,
L. D'Haeseleer,
L. Joris,
E. Charpentier.*

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Gemeenterecht, 2e afl., Februari 1954 :

Openbare Onderstand. — De Gemeentelijke instellingen in 1853.

Algemeen fiscal Tijdschrift, n° 6, Februari 1954 :

Algemeenheden. — Inkomstenbelastingen. — Indirecte staatsbelastingen. — Internationale overeenkomsten. — Buitenlandse belastingen. — Varia.

Advocatenblad, n° 2, Februari 1954 :

Prof. G. de Grooth : Iets over rechtsinstituten en juridische terminologie in het Engelse recht (slot). — Mr Th. Muller Massis : Toepassing van de pretentieve hechtenis; De vergadering der Nederlandse Orde van Advocaten van Zaterdag 23 Januari 1954. — Mr Th. Vermeulen : Pro-Deo. — Mr C. Cohen Tervaert : Het Pro-Deo-wetsontwerp. — Mr M. A. Kagenaar : De verbetering van onze economische positie en de herziening der Pro-Deo-regeling.

Nederlands Juristenblad, afl. 9, 27 Februari 1954 :

Jhr Mr Th. W. Van den Bosch : Gronden voor toepassing van voorlopige hechtenis. — Benno Stokvis : Het couperen van paarden en honden als strafbaar feit. — Dr H. L. M. Kramer : Boekenbezit en bezoldiging. — Mr W. A. C. M. Heijnen : Suggestie inzake rechtsbijstand aan on- en minvermogenen, m.o. Prof. Mr J. V. van Oven. — Mr E. Fischer-Keuls : Wettigheid van kinderen na huwelijksontbinding geboren. — Mr E. von Saher : De constitutionele positie van Porto Rico.